

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2002-2003

31 oktober 2002

BELEIDSBRIEF

Leefmilieu

Beleidsprioriteiten 2002-2003

ingediend door mevrouw Vera Dua
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw

INHOUD

	Blz.
0. inleiding	3
1. Luchtbeleid – Internationale verdragen : niet denken maar doen !	5
2. Mestbeleid : het driesporenbeleid wordt verdergezet	7
3. Afvalvoorkoming en in tweede instantie recyclage, blijven de prioriteiten	10
4. Bodembeleid : De opbouw van een ecologisch fonds	13
5. Een globale wateraanpak	15
6. Milieu en Gezondheid	21
7. Hinder	23
8. Natuurbeleid	25
9. Plattelandsbeleid	28
10. Een nieuw Milieubeleidsplan	30
11. De herstructurering van de Vlaamse Milieuholding is in uitvoering	31
12. Regelgeving meer doeltreffend en doelmatig maken	32
13. Vergunningverlening als hefboom voor meer kwaliteit	34
14. Partners voor de Vlaamse overheid	36
15. Leefmilieu neemt een voortrekkersrol in e-government	38
16. Natuur- en milieueducatie (NME)	39

0. Inleiding

Dit jaar werden door de Vlaamse regering een aantal belangrijke dossiers definitief op sporen gezet. Dit werd bezegeld in wat ondertussen het 'zomerakkoord' is gaan heten. De langverwachte eerste fase van de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk werd in gang gezet. Momenteel loopt het openbaar onderzoek waarbij nagegaan wordt of er een voldoende draagvlak bestaat voor de voorgestelde afbakening. Dit moet in 2003 leiden tot de effectieve afbakening. Dit gaat gepaard met het goedkeuren van een aangepast decreet inzake het natuurbehoud dat er, samen met een hele reeks uitvoeringsbesluiten, voor zorgt dat er duidelijkheid bestaat inzake de rechten en plichten in de afgebakende gebieden. Gecombineerd met het volgehouden aankoopbeleid inzake natuur en bosuitbreiding wordt zo stilaan de achterstand inzake bescherming van de natuurwaarden in onze regio teruggeschoefd.

Het decreet Integraal Waterbeleid werd principieel goedgekeurd en voor advies aan de Raden bezorgd. Dit decreet legt de organisatie- en planningsstructuur voor het integraal waterbeleid vast. In overeenstemming met de kaderrichtlijn water krijgt het bekkenniveau een erg belangrijke rol.

Op het niveau van de deelbekkens wordt voorzien in de oprichting van waterschappen, waarin de huidige Polders en Wateringen geïntegreerd worden.

Het ontwerpdecreet integrale milieuvoorwaarden is een belangrijk doch slechts partieel antwoord op de roep van het bedrijfsleven om de administratieve rompslomp bij de milieuwetgeving af te bouwen, zonder evenwel de milieudoelstellingen uit het oog te verliezen. De geplande herziening van het decreet op de milieuvergunningen moet in die ingeslagen weg verdergaan.

Maar naast een vereenvoudiging zie ik ook een dringende behoefte om het handhavingsbeleid te moderniseren. Daarover zal ik een ontwerp van decreet neerleggen in de schoot van de regering. De gemeenten moeten slagkrachtiger gemaakt worden in hun toezichtsovername, en er moet gesleuteld worden aan een secuurder vervolgingsbeleid.

Brownfields van La Floridienne, Willebroek-Noord en Ballmat worden versneld gerealiseerd.

In het kader van het mestbeleid werd het decreet tot vrijwillige afbouw van de veestapel goedgekeurd en zal voor het jaareinde een wijziging van het mestdecreet aan het parlement worden voorgelegd.

Voorgaande maanden werden zowel een nieuw Vlaams afvalstoffenplan als een nieuw milieubeleidsplan in openbaar onderzoek gebracht. De opmerkingen op beide worden momenteel verwerkt en aangewend om definitieve planteksten op te maken en voor goedkeuring bij de Vlaamse regering voor te leggen.

Verskillende verzuchtingen van het parlement, geformuleerd in resoluties, krijgen dit jaar een antwoord.

Een visienota inzake de lange termijn financiering van het milieubeleid werd onlangs aan de voorzitter van de commissie Leefmilieu bezorgd. De nota nodigt uit tot debat en ik hoop van ganser harte dat de commissie en het parlement op die uitnodiging zullen ingaan. Er blijft immers veel geld nodig om aan de milieuverplichtingen en –bekommernissen te beantwoorden.

Tot slot wens ik nog de aandacht te vestigen op het Beter Bestuurlijk Beleid en het kerntakendebat. Zoals eerder door de Vlaamse regering principieel beslist, zal één wateragentschap worden gevormd, één wetenschappelijk instituut en één ‘groen’ agentschap. Dit gecombineerd met het promoveren van Leefmilieu en natuur tot een apart beleidsdomein betekent een belangrijke stap voorwaarts in de ontwikkeling tot een volwaardig beleidsdomein zoals ik die altijd heb nagestreefd.

Ook inzake de kerntaken staan we in 2003 voor belangrijke uitdagingen. Bedoeling is om te komen tot een bestuursakkoord met de gemeenten en provincies die meer bestuurlijke klaarheid geeft. De klemtoon komt hier nog meer dan voorheen te liggen op het subsidiariteitsbeginsel. Binnen het domein van leefmilieu dienen de kerntaken van gemeenten en provincies, vooral op het domein van het afval- en het waterbeleid, duidelijker gedefinieerd te worden.

1. Luchtbeleid - Internationale verdragen : niet denken maar doen!

Het Protocol van Göteborg “ter bestrijding van Verzuring, Eutrofiëring en Ozon in de omgevingslucht” en de Europese Richtlijn over “nationale emissieplafonds” leggen Vlaanderen belangrijke emissiereducties op. Mijn diensten zijn, in overleg met de sectoren en ondersteund door heel wat studiewerk, volop bezig na te gaan hoe deze het meest kosten-efficiënt kunnen worden verdeeld over de sectoren. Een kostenefficiënte intersectorale verdeelsleutel kan waarschijnlijk het beste worden bereikt door inzet van economische instrumenten zoals een regulerende heffing op de uitstoot of verhandelbare emissierechten. (zie ook ‘financiering van het beleid’).

Het onderzoek naar de emissieprognoses van ozonafbrekende stoffen en bepaling van het reductiepotentieel van bijkomende maatregelen werd afgerond en via een VLAREM-aanpassing, later dit jaar, wordt een aanscherping van de emissiegrenswaarden voor alle types van stookinstallaties, stationaire motoren en de raffinaderijen en dit zowel voor de bestaande als de nieuwe installaties ingevoerd. Voor de keramische sector (steenbakkerijen) is recent reeds een afbouwscenario voor de uitstoot van verzurende stoffen en dioxines juridisch vastgelegd.

Naast de industriële uitstoot van verzurende stoffen moet ook de uitstoot van ammoniak door de veeteelt dalen. Door de emissiearme toediening van dierlijke mest (door o.a. het snel inwerken van de mest in de bodem en door mestinjectie) is reeds een sterke ammoniakreductie teweeggebracht. Om ook de ammoniakreductie te realiseren op stalniveau zullen de verbods- en afstandsregels uit Vlarem II herzien worden op basis van een milieutechnische benadering (ammoniak- en geurnormen) Ze zullen de bepaling ‘gesloten varkenshouderij’ vervangen, zodat milieu-impact het uitgangspunt wordt. Dit is belangrijk voor alle ‘open’ varkensbedrijven waarvoor de vergunning eind 2003 afloopt.

Na RIO +10 is het zeker dat het verdrag van Kyoto doorgang zal vinden. De internationale conferentie van Johannesburg, 10 jaar na RIO, heeft jammer genoeg moeten vaststellen dat de destijds vooropgezette doelstellingen maar met mondjesmaat worden gehaald. Niettemin heeft Johannesburg de afspraken van 1992 daadkrachtig bevestigd, hoewel bepaalde geïndustrialiseerde landen liever anders hadden gezien.

De Vlaamse regering heeft zich reeds eerder volledig achter de doelstellingen van Kyoto geschaard. Op 28 juni 2002 keurde de Vlaamse regering op vraag van mezelf en collega Stevaert het Vlaams Klimaatplan principieel goed. Het Vlaams Klimaatplan bevat tal van maatregelen vanuit diverse departementen die er samen moeten voor zorgen dat we tegen 2005 een stabilisatie bereiken van de uitstoot van broeikasgassen in vergelijking met 1990. Na advisering zal het Vlaams Klimaatplan door de Vlaamse regering definitief goedgekeurd worden waarna via de ‘Task Force Klimaat’ een proces van permanente opvolging, evaluatie en bijsturing start. Naast het nemen van concrete maatregelen om de CO₂-uitstoot te verminderen, wordt prioritair ook aandacht besteed aan de verbetering van de rapportering, de inzet van flexibele mechanismen en de voorbereiding van de discussie over de lastenverdeling tussen de gewesten. Om de vooropgestelde doelstellingen te realiseren zullen de mobiliteits- en energiesector belangrijke inspanningen moeten leveren.

De meeste engagementen vanuit het departement leefmilieu bestaan uit Vlaremwijzigingen. Voor stortgassen en koelinstallaties liggen al ontwerpen klaar samen met nieuwe luchtkwaliteitsnormen voor benzeen en koolstofmonoxide en aangescherpte emissienormen voor dioxine.

Voor de aanpak van de uitstoot van lachgas wordt eerst nog voorbereidend studiewerk uitgevoerd. Aanvullend op de principieel goedgekeurde Benchmark convenanten, zullen in

Vlarem ook een aantal minimale verplichtingen inzake rationeel energiegebruik vastgelegd worden.

Randvoorwaarde om de Vlaamse doelstellingen te kunnen realiseren blijft dat de federale regering voldoende begeleidende maatregelen neemt op het vlak van energietarieven, transport en fiscaliteit.

2. Mestbeleid: het driesporenbeleid wordt verdergezet.

Op 20 juni 2002 werden bijkomende kwetsbare zones water aangeduid. Samen beslaan de kwetsbare zones water nu 46,6 % van de oppervlakte cultuurgronden. Daarmee wil de Vlaamse regering tegemoetkomen aan de verplichtingen van de Europese nitraatrichtlijn. Jaarlijks kunnen de kwetsbare zones water op basis van meetresultaten uit de afbakening wegvallen en kunnen andere gebieden bijkomend worden aangeduid. Door deze aanpak worden de landbouwers gemotiveerd om zorgvuldig te bemesten.

In de loop van 2002-2003 wordt, zoals met de landbouworganisaties afgesproken, het oppervlaktewatermeetnet verder uitgebreid en een grondwatermeetnet opgestart. Het meetnet oppervlaktewaterkwaliteit van de Vlaamse Milieumaatschappij wordt uitgebreid tot 800 meetpunten. Een gelijkaardig meetnet voor grondwater wordt uitgewerkt. Ik zal terzake nog dit jaar aan de Vlaamse regering een voorstel voorleggen.

Zowel voor de oorspronkelijke kwetsbare zones water als de percelen in kwetsbare zones natuur zijn vanaf 2000-2001 beheersovereenkomsten met vergoedingen mogelijk. In totaliteit zijn met betrekking tot het jaar 2001 voor 20.241 ha beheersovereenkomsten water afgesloten. Voor 2002 is dit aantal gestegen tot 33.950 ha. De beheersovereenkomsten natuur nemen toe van 1.450 ha in 2001 tot 1.811 ha in 2002.

De mestverwerkingsplicht, zoals bepaald in het mestdecreet, neemt toe van 2,6 miljoen kg P_2O_5 in 2001 tot 7,0 miljoen kg P_2O_5 in 2002 om tenslotte in 2003, op het moment dat de eindnormen in voege gaan, te komen tot een mestverwerkingsplicht van 13,5 miljoen kg P_2O_5 .

In 2001 en de eerste helft van 2002 was er een sterke toename in het aantal vergunningaanvragen voor mestverwerkingsinitiatieven. In september 2002 werden in totaal reeds 167 dossiers ingediend waarvan 137 een vergunning hebben bekomen, 7 milieuvergunningen werden geweigerd of geschorst en 23 nog in behandeling zijn.

Op basis van de milieuvergunningen bezit Vlaanderen op 15 september 2002 een vergunde verwerkingscapaciteit van ruim 1.850.000 ton varkensmest, 165.000 ton dikke fractie van varkensmest, 625.000 ton pluimveemest, 132.000 ton kalvergier en 221.500 ton andere mest.

Op basis van een enquête van het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM) wordt de operationele mestverwerkingscapaciteit voor december 2002 geraamd op:

- 57.700 ton per jaar voor ruwe varkensmest
- 37.587 ton per jaar voor dunne varkensmest
- 166.900 ton per jaar voor dikke varkensmest
- 420.760 ton per jaar voor pluimveemest
- 40.150 ton per jaar voor kalvergier.

Een probleem is het vinden van geschikte afzetgebieden voor de bekomen eindproducten. Veelal is het bekomen van een erkenning voor het eindproduct in het land van bestemming en het voldoen aan de Europese regelgeving (bezemverordening, transportverordening,...) een probleem. Het contracteren van aanbieders van mest is ook niet evident, vermits de aanvoerders de garantie willen dat de technologie wel degelijk zal werken en de mest dus effectief als verwerkt kan worden beschouwd. Zolang de techniek zich bijgevolg nog niet in praktijk heeft bewezen heerst er een zekere terughoudendheid. Bij co-verwerking van organisch-biologische afvalstoffen moet het eindproduct voldoen aan de Vlaamse-normen.

Via de Task Force Mestverwerking, de Mestbank en het VCM heb ik de opdracht gegeven initiatieven te nemen ter vereenvoudiging van de procedure voor de erkenning van het eindproduct en om via labeling te komen tot producten van gegarandeerde kwaliteit.

Door het strenger worden van de normen, stijgt in 2003 het mestoverschot en wordt de mestverwerking en afzet van verwerkte mest des te belangrijker. De mestverwerking verdient daarom extra aandacht en wordt tijdig geëvalueerd.

De verwerking van dierlijke mest komt dus langzaam maar zeker op gang. De export van mest daarentegen is goed op gang, waardoor op dit moment meer mestoverschotten in het buitenland wordt afgezet dan de mestverwerkingsplicht oplegt. Deze cijfers zijn weergegeven in het voortgangsrapport dat door de Mestbank in september 2002 werd opgesteld. Naast export is er evenwel ook import van mest naar Vlaanderen, voornamelijk paardenmest. De export bestaat vooral uit pluimveemest. Vorig jaar werd 515.318 ton mest uitgevoerd, en 328.341 ton mest ingevoerd: een netto-verschil van 186.977 ton mest. In fosfaat uitgedrukt, werd er vorig jaar 2,9 miljoen kg fosfaat uitgevoerd. Dat is meer dan de 2,6 miljoen kg fosfaat die in 2001 volgens het mestdecreet moest verwerkt worden.

De laatste beroepsdossiers inzake de nutriëntenhante worden nu afgerond.

In het kader van het Steunpunt Duurzame Landbouw werd in 2002 een studie opgestart over het nutriëntengebruik in de tuinbouw in open lucht en in de glastuinbouw. Op basis van de resultaten van deze studie zal in 2003 een eerste maatregelenpakket voorgesteld worden.

Naast mestverwerking en oordeelkundige bemesting is aanpak aan de bron als derde pijler van het mestbeleid vooropgesteld. Om deze te kunnen realiseren keurde de Vlaamse regering op 9 maart 2001 het decreet tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van alle dierlijke mest, afkomstig van één of meerdere diersoorten goed.

Op 20 april 2001 werd het uitvoeringsbesluit bij dit zgn. stopzettingsdecreet door de Vlaamse regering definitief goedgekeurd waarmee de tussenkomst van de afbouw van de varkensstapel voor de aanvragen ingediend in de periode 1 mei tot 30 juni 2001 werd geregeld.

Deze eerste opkoopperiode kende een groot succes, 881 aanvragen werden ingediend.

Van deze 881 aanvragen werden er 592 in volgorde van ontvangst tot uitputting van het beschikbaar begrotingskrediet (€ 25 miljoen) behandeld. 576 aanvragen werden gunstig beslist.

Van deze 576 gunstig besliste dossiers, hebben 47 varkenshouders meegedeeld dat ze niet stoppen met de varkenshouderij. 529 varkenshouders hebben zich wel akkoord verklaard met de stopzettingsvergoeding. Deze 529 dossiers staan voor een totaal bedrag van 24.775.779 euro voor 12.485 zeugen/beren en 169.449 mestvarkens.

Inzake nutriëntenhante betekent deze afbouw een vermindering van 2.502.477 kg stikstof en 1.084.195 kg P₂O₅.

Gelet op het groot succes van de eerste inschrijvingsperiode keurde de Vlaamse regering een tweede indieningsronde goed op 24 mei 2002.

Tijdens deze opkoopperiode werden 273 aanvragen ingediend. Deze aanvragen staan voor 12.714 zeugen en beren en 86.451 mestvarkens (deze dossiers zijn nog in behandeling).

Met het beschikbaar budget van de tweede inschrijvingsperiode werden de resterende aanvragen van de eerste indieningsperiode behandeld.

223 hebben zich reeds akkoord verklaard met de vooropgestelde stopzettingsvergoeding.

Deze 223 dossiers staan voor een totaal bedrag van 8.682.539 euro, voor 4.721 zeugen/beren

en 58.236 mestvarkens. Inzake nutriëntenhalte betekent deze afbouw een vermindering van 870.372 kg stikstof en 378.852 kg P₂O₅.

Via een verhoging van het budget van 2002 voor de afbouw van de veestapel met 24.789.000 euro wordt de opkoopregeling uitgebreid naar andere sectoren zodat ook de pluimvee- en rundveehouders een vergoeding kunnen bekomen voor de afbouw van de veestapel. Dit is een flankerende maatregel bij de beslissing van de Vlaamse regering tot afbakening van bijkomende kwetsbare gebieden. De sociaal begeleide afbouw van de veestapel wordt aldus uitgebreid naar andere sectoren. Bij de bepaling van de vergoeding werd zoals bij de varkens uitgegaan van het inkomensverlies en abstractie gemaakt van de investeringen en moet het eveneens gaan om een volledige stopzetting van de diersoort waarvoor de stopzettingsvergoeding wordt gevraagd, gedeeltelijke afbouw komt niet in aanmerking. Voor 2003 werd terug een bedrag van 24.789.000 Euro voorzien voor deze maatregel.

Deze uitbreiding naar andere sectoren zal bijdragen tot een bijkomende vermindering van de mestoverschotten en de veehouders waarvan de bedrijven gelegen zijn in de kwetsbare gebieden de mogelijkheid bieden op een sociaal verantwoorde wijze te voldoen aan het verstrengd en consequent doorgevoerd mestbeleid.

Vóór het reces werden door de Vlaamse regering een aantal wijzigingen van het mestdecreet principieel goedgekeurd. Deze blijven beperkt tot technische aanpassingen die echter nodig waren om te verhelpen aan een aantal uitvoeringsmoeilijkheden die door de landbouwers werden ervaren. Eveneens werd de bedrijfsverplaatsing en -samenvoeging opgenomen. Dit decreet zal, na advies van de Raad van State, voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement.

3. Afvalvoorkoming en in tweede instantie recyclage, blijven de prioriteiten!

Voorkoming van afvalstoffen blijft ook in 2003 de eerste prioriteit in het afvalstoffenbeleid. In 2003 vormt verpakkingsafval het centrale thema met zeven specifieke deelprojecten:

- wegwerpbekers
- schoolafval
- afvalarm aankopen
- AEP (Afval- en Emissiepreventie) in bedrijven
- afvalarm tuinieren
- milieuverantwoord productgebruik door lokale besturen
- ecodesign

Ook in het ontwerp ‘Uitvoeringsplan **huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007**’, dat momenteel in openbaar onderzoek is, krijgt afvalpreventie de eerste prioriteit. Een definitief ontwerpplan wordt nog dit jaar aan de Vlaamse regering voorgelegd. In 2003 zal gestart worden met de uitvoering van de doelstellingen en acties ervan.

Inzake preventie zullen het thuiscomposteren en de compostmeesterwerking verder gestimuleerd worden. Ook de vervanging van wegwerpdrankverpakkingen door herbruikbare verpakkingen wordt aangemoedigd. De uitbouw van het aantal kringloopwinkels moet het mogelijk maken dat iedere Vlaming in zijn buurt terecht kan voor het wegdoen of kopen van herbruikbare goederen.

Wat niet kan vermeden worden wordt maximaal gerecycleerd. Het uniforme systeem van FOST-plus wordt niet als optimaal beschouwd. Door de aanpassing van de erkenning van FOST Plus geeft het gewest meer mogelijkheden aan gemeenten om zelf een invulling te geven aan het verpakkingsafvalbeleid en zelf ronduit te kiezen voor afvalpreventieprojecten (cf project Zonhoven). Binnen de interregionale verpakkingscommissie zal verder worden gewerkt aan het meer kansen geven aan afvalpreventie en aan het duidelijker maken van de sorteerregels voor PMD-afval. Met de betrokken bedrijfsfederaties wordt een gezamenlijke strategie naar voorkoming van zwerfvuil opgezet waarbij de invoering van een statiegeldsysteem als een van de mogelijkheden wordt onderzocht.

De afvalscheiding in appartementsgebouwen, in (groot)stedelijk gebied en in de kustgemeenten krijgt in 2003 bijzondere aandacht. Via een aangepaste doelgroepenwerking worden de doelgroepen scholen, jongeren van 15 tot 18 jaar en allochtonen benaderd.

Het streefdoel is om tegen 2007 150 kg huishoudelijk restafval per inwoner te halen op Vlaams niveau (en liefst al tegen 2005). Voor 2002 willen we uitkomen op een cijfer dat lager is dan 180 kg.. Een nauwgezette programmering van de eindverwerkingscapaciteit voor huishoudelijk restafval en categorie 2-bedrijfsafval moet overcapaciteit vermijden en de druk op preventie en selectieve inzameling maximaal houden.

Het vernieuwd subsidiëringsbeleid zal volledig in uitvoering komen via het geactualiseerd subsidiebesluit dat een sterk vereenvoudigde administratieve procedure omvat en in ruime middelen voorziet voor afvalpreventie. Het gaat om lokale initiatieven rond de verdere uitbouw en uitrusting van containerparken, de invoering van differentiële tarificatiesystemen, wijkcompostering, compostvaten en de diversificatie van de brengmethode, bv. via ondergrondse containersystemen in verstedelijkte omgevingen. Het systeem is degressief opgevat in de tijd om een maximale impuls te geven aan de initiatieven inzake basisafvalpreventie met een minimale uitgave voor de hogere overheid.

Onlangs keurde de Vlaamse regering een nieuw subsidieprogramma ter ondersteuning van de kringloopcentra goed. Het netwerk van kringloopcentra en kringloopwinkels krijgt hiermee alle kansen om zich verder uit te bouwen en volledig geöperationaliseerd te raken. Het resultaat is een maximaal hergebruik van huishoudelijke afvalstoffen afkomstig van het grofvuil. 10% van het grofvuil bestaat immers nog uit herbruikbare goederen.

Vlaanderen doet het inzake afvalbeleid momenteel zeker niet slecht. Het is van belang dit ook meer uit te dragen op internationale fora. Bijzondere aandacht zal dan ook gaan om op deze fora, in de eerste plaats de EU, de initiatieven die we in Vlaanderen nemen meer in het daglicht te plaatsen.

Hiernaast bestaan ook de meer specifiek op de bedrijven gerichte preventie- en stimuleringsprogramma's, zoals het Presti 5-programma dat recent werd gelanceerd, en het Presti 4-programma dat verlengd werd. De doelgroep van deze stimulerende maatregelen is in dit geval het bedrijfsleven. Naar de bedrijven toe zal er heel wat sensibiliserend werk gebeuren via bedrijfsfederaties, kamers van koophandel, GOM's edg... Ook het preventie-steunpunt STIP speelt hier een centrale rol in – het Steunpunt zal haar activiteiten verder opdrijven, oa. met de integratie van FACTOR 10, een programma dat stimulansen zal geven naar duurzame productie (oa. al bij de productiefase rekening houden met het feit dat de producten ooit afval worden). Ook met softwarepakket MAMBO, dat voor bedrijven aanduidt hoe ze een combinatie kunnen verwezenlijken van minder afvalstoffen en minder bedrijfskosten, zal verder worden gepromoot.

Binnen de bedrijfsafvalstromen zullen de prioritaire stromen worden aangeduid waar nog extra inspanningen nodig zijn om op kwalitatief en kwantitatief vlak vooruitgang te boeken zowel op vlak van registratie als op vlak van beheersing.

In 2003 zal gestart worden met de uitvoering van een duurzaam en coherent slibbeleid, zoals opgenomen in het **Uitvoeringsplan Slib**. Dit plan is erop gericht de hoeveelheid te storten en te verbranden slib te verminderen door stimulering van preventie en recyclage. Elke sector maakt in 2003 werk van een code van goede praktijk om zoveel mogelijk het ontstaan van slib te voorkomen en om de kwaliteit van het slib te verbeteren. De verwerking en afzet van slib dienen te gebeuren volgens de Beste Beschikbare Technieken.

De aandacht voor de problematiek bagger- en ruimingsspecie ligt op het sectoraal **uitvoeringsplan bagger- en ruimingsspecie**. Eind 2002 zal een eerste versie daarvan klaar zijn. De bedoeling is om de aanbevelingen en acties die binnen dit uitvoeringsplan worden voorzien, vervolgens te bespreken met verschillende groepen belanghebbenden. Op deze wijze wordt een breed draagveld gecreëerd voor het programma en kunnen eventuele hiaten verder bijgevoegd worden.

Naast de afwerking van het uitvoeringsplan wordt er begin 2003 een uitvoerige evaluatie gemaakt van de in 2002 en eerder uitgevoerde saneringen in Schulensmeren, De Vliet, de Avrijevaart en de Handzamevaart. Ten tweede worden er een aantal waterbodemsaneringsplannen opgesteld voor een aantal (ongeveer 10) te saneren waterlopen. Hierbij wordt rekening gehouden met de ecologische, hydraulische en nautische vereisten, met de nog bestaande aanvoer van sedimenten en contaminanten in de betreffende waterloop en met de verwerking van de baggerspecie volgens het BATNEEC pincipe. En tot slot wordt

een aanvang gemaakt met de uitvoering van de sanering van een aantal van de waterlopen, waarvoor het saneringsplan is opgemaakt.

In het voorjaar 2003 zal de laatste hand worden gelegd aan een beleidsplan voor de aanpak van hoog calorisch afval. Op basis van inventarisatiestudies en BBT-onderzoek zal dan een goed beeld kunnen worden gegeven van hoeveelheden en aan te bevelen verwerkingsmethodes zodat we in Vlaanderen op een goed onderbouwde manier de link tussen afval en energie kunnen leggen.

In 2003 zal tevens, na het finaliseren van een aantal voorbereidende studies, een nieuw plan voor bouw- en sloopafval worden afgewerkt dat nieuwe impulsen zal geven aan de voorkoming, recuperatie en optimale verwerking van deze afvalstroom, met bijzondere aandacht voor gevaarlijke stoffen zoals PCB's en asbest.

Aan het plan scheepvaartafvalstoffen wordt verder gewerkt in overleg met de betrokken sectoren.

Na de voorbereidende werkzaamheden wordt de aanpassing van VLAREA definitief goedgekeurd, waarbij voor verschillende stromen zoals minerale olie, vetten, landbouwfolies, houtafval en tapijtafval nieuwe aanvaardingsplichten worden ingevoerd. Ook worden de plichten tot selectieve inzameling voor de bedrijven op niveau gezet van de plichten van gezinnen.

Door de betrokken intercommunales en private bedrijven wordt verder gewerkt aan de realisatie van de nieuwe voorbehandelingsinstallaties. Ook de SLECO-installatie in Beveren, waar zuiveringsslib en hoog calorisch afval zullen kunnen worden verwerkt, wordt verder gerealiseerd.

De ingebruikname van deze installaties is voorzien voor de periode 2004-2005.

De dalende tendens in de inkomsten uit de afvalheffingen bewijst het succes van het gevoerde afvalstoffenbeleid. Vermits deze heffing op eindverwerking een regulerend effect nastreeft, is het nodig om, naarmate het afvalstoffenbeleid aangepast wordt, ook de heffingsgrondslag mee aan te passen zodat de juiste stimuli worden gegeven. (zie verder 'financiering van het milieubeleid').

Een belangrijke en weerkerende uitgavenpost vormt de tussenkomst van het Vlaams gewest voor de ophaling en verwerking van het dierlijk afval. Vroeger was dit dierlijk afval een waardevolle grondstof die geld waard was, vandaag is het door de Europese regelgeving terzake een afvalstof die geld kost. Met de sector werden afspraken gemaakt waardoor het aandeel in de kosten voor de overheid gedaald is van 70% tot 50% van het totaal in 2003. Over de financiering ervan in de verdere toekomst zal verder onderhandeld worden met de betrokken actoren.

4. Bodembeleid: De opbouw van een ecologisch fonds

Saneren van de bodem blijft een belangrijke en dure opdracht waarbij het vaststellen van een verontreiniging de economische draagkracht van de saneringsplichtige vaak overschrijdt. Dit leidt tot faillissementen en economische schade maar niet tot de noodzakelijke sanering. Daarom wordt een wijziging van het bodemsaneringsdecreet voorbereid. De voorstellen tot wijziging van het bodemsaneringsdecreet werden in de Commissie Leefmilieu besproken en op basis van de opmerkingen is een ontwerp tekst voorbereid. Nog dit najaar wordt deze aan de Vlaamse regering voorgelegd. Het bestaand decreet zal worden omgevormd tot een bodemdecreet met een afdeling bodembescherming en een afdeling bodemsanering. Een speciaal hoofdstuk zal worden gewijd aan de sanering van waterbodems. De saneringsprocedures zullen worden vereenvoudigd. In het ontwerp worden ook solidariteitsmechanismen ontwikkeld die ervoor moeten zorgen dat, in een aantal gevallen, de kosten van de sanering gedeeltelijk worden gesolidariseerd.

Naast de sectorale fondsen wordt er een zogenaamd '*Ecologisch Fonds*' opgericht, waaruit voor de verschillende saneringsinitiatieven, zowel het ambtshalve optreden als de projectmatige aanpak van woonzones en brownfields, kan geput worden. Het ambtshalve saneren bevestigt de stijgende trend van de laatste jaren. Het fonds zal bestaan uit de huidige middelen voorzien op het MINA-Fonds (voor 2003 wordt 37,5 mlj Euro uitgetrokken wat t.o.v. 1999 een vervijfvoudiging is) en de extra middelen uit het FEU, aangevuld met bijdragen vanuit de industrie. Momenteel wordt nagegaan op welke manier deze supplementaire bijdragen kunnen worden bepaald. Tevens wordt bekeken hoe fiscale en andere stimuli kunnen worden gegeven om sanering te bevorderen.

Nadat de federale regering en de andere gewesten hun goedkeuring hebben verleend aan het samenwerkingsakkoord over het sectoraal bodemsaneringsfonds BOFAS, kan na goedkeuring in het Vlaams Parlement, de bodemsanering van tankstations vanaf 2003 op een structurele manier binnen de 10 jaren worden opgelost.

Ook met betrekking tot de particuliere stookolietanks wordt momenteel een gelijkaardige structuur gefinaliseerd.

Met de droogkuissector is reeds een eerste principenota klaargemaakt die in de loop van 2003 tot de oprichting van een sectoraal fonds voor Vlaanderen moet leiden, waarbij ook rekening zal gehouden worden met de draagkracht van de sector.

De Vlaamse regering is overtuigd van het belang van de ontwikkeling van brownfields. Verschillende projecten werden de laatste jaren gerealiseerd. Er zijn momenteel 12 proefprojecten 'Brownfields' die versneld worden gerealiseerd. Drie van deze proefprojecten werden in het zomerakkoord als prioritair aangeduid en zullen in de loop van 2003 worden opgestart : het betreft de site La Floridienne in Gent, het terrein van het voormalige Balmatt in Mol en het verlaten bedrijfsterrein te Willebroek-Noord. Er wordt gestreefd naar samenwerking met de privé in een PPS-constructie. Zowel de OVAM als het departement economie als de PPS-kenniscel en de Participatiemaatschappij Vlaanderen, nemen deel aan de voorbereidingen.

Ook met betrekking tot de geïntegreerde aanpak van vervuilde woonzones werden de eerste proefprojecten opgestart. Hierbij werd geopteerd om eerst te starten met een kleinschalig project (Schuurveld), maar in de loop van 2003 zullen grotere projecten worden aangepakt waarbij vooral de communicatie een belangrijke rol zal spelen. Met de centrumsteden werden

eveneens de nodige besprekingen gevoerd om met de aanpak van verontreinigde kernen te beginnen.

De nadere regelen met betrekking tot het gebruik van uitgegraven bodem die zijn opgenomen in de inmiddels goedgekeurde wijzigingen van het Vlarebo, zullen begin 2003 in werking treden. Hierdoor zal het grondverzet in Vlaanderen onder gecontroleerde en milieuhygiënisch verantwoorde wijze gebeuren. De nodige codes van goede praktijk worden opgemaakt.

Doorbraak in de sanering van de vestigingen van Umicore

Sinds 1997 bestaat er een overeenkomst tussen de Umicore (voorheen Union Minière) en de OVAM inzake een gefaseerde aanpak van de sanering van de historische vervuiling op en rond de 4 vestigingen van Umicore Hoboken, Olen, Balen en Overpelt. Vooral de sanering van de woonwijken rond Hoboken (Moretus), de vervuiling van de Bankloop, het radioactief stort in Olen en de zorgwekkende toestand van het grondwater in de omgeving van Balen vragen een dringende oplossing. Dit jaar werd een belangrijke doorbraak gerealiseerd, nadat de minister en OVAM het bedrijf aanmaanden tot concrete stappen. Ten laatste in maart 2004 wordt de sanering van de wijk Moretusburg op kosten van het bedrijf gerealiseerd. [Deze actie maakt ook deel uit van het 33-puntenprogramma Milieu en Gezondheid, dat ik samen met collega Mieke Vogels, de stad Antwerpen en Umicore heb opgezet.](#)

Voor de overige sites Olen, Balen en Overpelt lopen de besprekingen om tot een versnelling te komen in een constructieve maar kordate sfeer.

5. Een globale wateraanpak

Ook in het waterbeleid werden in 2002 door de Vlaamse regering belangrijke stappen gezet. In het kader van het zomerakkoord werd op 19 juli, op voorstel van mijzelf, en collega's Stevaert en Van Mechelen het voorontwerpdecreet "Integraal Waterbeleid" principieel goedgekeurd. Dit kan beschouwd worden als een belangrijke stap in het waterbeleid. Na advies van de adviesraden en de Raad van State zal het overgemaakt worden aan het Vlaams parlement. Dit basisdecreet vormt de hoeksteen waartegen in een volgende fase de vernieuwde en geïntegreerde waterwetgeving wordt aangebouwd. Het beleid zal veel meer dan vandaag vanuit de stroombekkens worden ontwikkeld en de uitvoering zal grotendeels aan waterschappen worden toevertrouwd.

Dit ontwerpdecreet zorgt voor de omzetting van de Europese Kaderrichtlijn Water die volgens de kaderrichtlijn voor eind 2003 voltooid moet zijn.

Daarmee ligt Vlaanderen op koers om deze belangrijke richtlijn te implementeren.

Naast de juridische omzetting van de kaderrichtlijn in Vlaamse wetgeving, wordt in een werkgroep van het VIWC (Vlaams Integraal Wateroverleg Comité) volop gewerkt aan de technische voorbereiding van de uitvoering van de kaderrichtlijn. Dit heeft onder meer te maken met het de uitbouw van het monitoringsysteem, het uitwerken van referentietoestanden en normen, het bepalen van de sterk gewijzigde waterlopen e.a..

In afwachting van de goedkeuring en operationalisering van het decreet, wordt de bekkenwerking verder uitgebouwd. In elk bekken wordt het bekkenteam verder ondersteund en bemand. Deze teams staan o.m. in voor het gebiedsgericht verzamelen en ontwikkelen van de kennis, noodzakelijk voor het opmaken van stroomgebiedbeheersplannen en bekkenbeheersplannen, en de rapportering hierover aan Europa.

Een bekkenbeheersplan wordt tegen eind 2003 opgemaakt in het pilootbekken van de Nete. De omgevingsanalyse en de sectorale analyse naderen hun afwerking. De volgende stap is daar nu de ontwikkeling van een visie over het toekomstig waterbeleid in het Netebekken, wat in het bekkenbeheersplan moet resulteren in het toewijzen van functies aan waterlopen en grondwaterlagen, en in het uitwerken van maatregelen. Voor de bekkens van IJzer en Dender is de streefdatum voor de bekkenbeheersplannen medio 2004. Tegen eind 2006 moet in elk van de bekkens een bekkenbeheersplan opgemaakt zijn.

De oeverstaten van de Schelde en de Maas hebben besloten om aan de ICBS en de ICBM (Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde, respectievelijk de Maas) een taak toe te kennen voor het coördineren van o.m. de opmaak van de stroomgebiedbeheersplannen. In het najaar worden de bestaande verdragen m.b.t. de ICBS en ICBM in Gent vervangen door nieuwe verdragen. De nieuwe Scheldecommissie en Maascommissie zullen daardoor niet enkel meer werken aan de verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit in de hoofdriever, maar rond alle aspecten van het waterbeheer over de totale oppervlakte van de stroomgebieden.

Het **waterzuiveringsbeleid** wordt verder bijgestuurd.

De bovengemeentelijke infrastructuur wordt gepland via de investeringsprogramma's opgemaakt door VMM. Ik heb, naar aanleiding van de beoordeling van het IP 2004-2008, aan VMM opdracht gegeven om alle projecten te toetsen aan volgende criteria:

- prioriteit geven aan projecten met hoog rendement;
- vermijden van lange transportleidingen door open gebieden;
- er moet een duidelijk engagement van de gemeente zijn om rioleringen aan te sluiten op de collector (=geen nutteloze investeringen);

- kan het afvalwater ecologisch getransporteerd worden: geen geconcentreerd afvalwater aansluiten op stelsel dat sterk verdund afvalwater transporteert (optimalisatie RWZI's + vermindering overstortwerking);
- kwaliteitseisen stellen aan te saneren afvalwater: lozingspunten met bedenkelijke kwaliteit hebben geen prioriteit (optimalisatie RWZI's + vermindering overstortwerking);
- optimalisatieprojecten uitvoeren: projecten opnemen waarbij verharde oppervlakken of beken en grachten afgekoppeld worden en dus resulteren in een verbeterde werking van de infrastructuur (optimalisatie RWZI's + vermindering overstortwerking).

Eenzelfde werkwijze wordt opgelegd voor alle projecten uit vorige investeringsprogramma's die tot vandaag niet konden gerealiseerd worden. Op die manier wordt erover gewaakt dat projecten die ecologisch niet verantwoord zijn worden geweerd. Aan de Vlaamse regering zal binnenkort een investeringsprogramma worden voorgelegd dat op die manier voor 75 mlj Euro bijkomende ecologisch verantwoorde investeringen voorziet in infrastructuur en 25 mlj Euro voor de renovatie van bestaande RWZI's zodat daar een inhaaloperatie plaatsvindt.

Het beleid op het bovengemeentelijke niveau wordt dus bijgestuurd. De aandacht dient nu stilaan verlegd naar **het buitengebied**. Ook daar stellen zich een aantal problemen:

Hemelwater wordt geweerd uit de zuiveringsstations

Het jaarrapport van VMM over de oppervlaktewaterkwaliteit voor 2001 geeft aan dat een groter volume afvalwater werd aangevoerd op de zuiveringsinstallaties van Aquafin, maar dat de aangevoerde vuilvracht niet gestegen is. Dit betekent dat nog teveel regen- en oppervlaktewater in de zuiveringsinfrastructuur terechtkomt. Om dit te voorkomen zijn de afkoppeling op privé-domein zowel als de afkoppeling van grachten, verharde oppervlakken, permanente verdunningen e.d. noodzakelijk. Ik heb terzake al een aantal maatregelen genomen en andere worden voorbereid.

Een eerste stap in de ondersteuning van het 'scheidingsbeleid' was het aanpassen van het subsidiebesluit voor de aanleg van rioleringen. Dit gebeurde begin 2001. De subsidie geldt voor 100% indien het een 2 DWA-systeem betreft en voor 75% indien het om een semi-gescheiden stelsel gaat. Mijn administratie hanteert voor de prioritering van projecten een aantal ecologische criteria. Hierdoor staan gemengde stelsels de facto zeer laag gerangschikt op de prioriteitenlijst waardoor de beschikbare middelen voor de subsidiëring vooral gaan naar gescheiden stelsels.

Een tweede punt is de werking van de RWZI's van Aquafin. Momenteel bereid ik een wijziging voor van de Vlaremvoorwaarden om ook verwijderingspercentages op te nemen zodat een stimulans wordt gegeven aan de exploitant om verdunning van het influent tegen te gaan. Het spreekt vanzelf dat de kwaliteit van het influent voor een belangrijk deel bepaald wordt door de aard van de rioleringen (gemengd of gescheiden) en door de aankoppeling van verharde oppervlaktes en grachten.

Een integrale planning van de gemeentelijke en bovengemeentelijke infrastructuur wordt een feit.

De huidige Vlarem met o.a. zijn A-,B-, C-zoning is zeer onduidelijk en legt een zeer groot deel van de verantwoordelijkheid voor de collectering en zuivering bij de burger, terwijl deze burger op geen enkele wijze een impact heeft op de planning. De lokale besturen hebben een gedeeltelijke verantwoordelijkheid, maar hebben dan weer geen impact op de planning van de bovengemeentelijke infrastructuur. Dit systeem van 'dynamische planning' zorgt tot op vandaag nog voor een grote afwenteling van verantwoordelijkheden en een rechtsonzekerheid ten aanzien van de burger.

Om hieraan te verhelpen heb ik Aquafin gevraagd een duidelijke methodologie te ontwerpen. Mijn bedoeling is ten eerste te komen tot een éénduidige zonering en ten tweede om te komen tot een éénduidige prioritering.

De zoneringsplannen hebben vooral als doel aan te duiden waar zelf moet gezuiverd worden en waar inwoners kunnen aansluiten op een collectief systeem. Eens dit duidelijk is, kan verder gewerkt worden aan bv. het ondersteunen van de bouw van IBA's en aan het verder verfijnen van de verplichtingen voor de zelfzuiveraars. Daarnaast zullen ook de verplichtingen van inwoners in het buitengebied die aansluiten op een collectief systeem verder uitgewerkt worden. Ik verwijs hiervoor naar de problematiek rond de scheiding van afvalwater en hemelwater. Dit betekent dat ik uitga van een scheiding van hemelwater afvalwater op het privé- en openbare domein zoniet is een betaalbare en ecologisch verantwoorde sanering van het buitengebied niet mogelijk.

De opmaak van de ontwerp zoneringsplannen door Aquafin resulteert in een ontwerpkaart met een vijftal zones die in overleg met de gemeenten zullen worden teruggebracht tot 3 soorten zones op de definitieve kaarten: een zone voor individuele zuivering, één voor kleinschalige clusters en een zone die aansluit bij het bovengemeentelijk stelsel.

De door Aquafin voorgestelde zonering werd ondertussen onderworpen aan een wetenschappelijke toets. De aannames zoals deze door Aquafin zijn gebeurd zijn volgens dit rapport juist of liggen binnen aanvaardbare grenzen. Belangrijk is dat men stelt dat het resultaat van de methodologie leidt tot een eerste 'ruwe zonering' die met het nodige gezond verstand op het terrein moet geëvalueerd worden. Om deze reden is het de bedoeling dat de VMM met deze ontwerpplannen naar de gemeenten gaat. De VMM zal dan moeten aangeven welke de marges zijn waarbinnen de lokale besturen wijzigingen aan de kaarten kunnen aanbrengen. In functie van lokale omstandigheden, specifieke terreinsituaties, kwetsbare groengebieden, landschappelijk waardevolle gebieden e.d. kan de gemeente wijzigingen aanbrengen. Uiteindelijk moet dit leiden tot plannen die definitief gedragen worden door de administratie, het Vlaamse Gewest zowel als door de gemeente en die kaderen binnen het integraal waterbeleid dat vorm krijgt in een DULO-waterplan zoals voorzien in de samenwerkingsovereenkomst of in het bekkenbeheerplan zoals voorzien in het decreet integraal waterbeleid.

Bij de beoordeling van de projecten voor het gemeentelijk subsidiëringsprogramma zullen de definitieve zoneringskaarten als basis dienen. Nu de wetenschappelijke toets is uitgevoerd, kunnen voor heel Vlaanderen ontwerpzoneringkaarten opgemaakt worden. Op 19 juli besliste de Vlaamse regering om extra personeel toe te kennen aan VMM om het overleg met de gemeenten over de ontwerp-zoneringsplannen te kunnen voeren.

De zonering gaat gepaard met een masterplanning. Deze is erop gericht om de projecten die moeten worden uitgevoerd te prioriteren op basis van zowel economische als ecologische criteria. Deze methodiek is ondertussen eveneens wetenschappelijk getoetst maar voor definitieve conclusies is het nog iets te vroeg.

De verantwoordelijkheden tussen Gewest en gemeenten worden duidelijk gescheiden

De integrale planning zal voor iedereen duidelijk maken hoe het globale waterzuiveringssysteem er uiteindelijk zal uitzien. Deze integratie van planning dient echter gepaard te gaan met de duidelijke scheiding van verantwoordelijkheden tussen wat gemeentelijk en bovengemeentelijk is. Ik heb aan VMM opdracht gegeven om samen met AMINAL en de VVSG na te gaan hoe tot een duidelijke scheiding kan worden gekomen. Daarbij liggen de verantwoordelijkheden zowel op het vlak van de aanleg van nieuwe

infrastructuur, als op het vlak van het onderhoud van de bestaande infrastructuur en het eigendom van deze infrastructuur. Voor de mogelijke overname/overdracht van bestaande infrastructuur kan gerefereerd worden naar de huidige werkwijze voor de overname van gemeentelijke infrastructuur door Aquafin, weliswaar mits aanpassing. Voorlopige conclusies zijn dat er, voor wat betreft het vastleggen van de grens de bevolkingsdichtheid het voornaamste criterium is, maar gecorrigeerd naar het percentage verspreide bebouwing. Op die manier kan men tot een correctere verdeling komen van de projecten die als bovengemeentelijk worden beschouwd. Vermits de verantwoordelijkheden die gekoppeld worden aan de toewijzing van een deel van het stelsel grote financiële gevolgen (kunnen) hebben, worden momenteel terzake simulaties gemaakt.

In elk geval wens ik de mogelijkheid voor de lokale besturen om **kleinschalige waterzuiveringsinstallaties** tot 2000 IE te bouwen en exploiteren te behouden. Een probleempunt bleef echter steeds de exploitatie van deze installaties. Doordat geen ondersteuning kon geboden worden inzake de exploitatie van deze KWZI's bleef de uitvoering ervan grotendeels achterwege. Ik heb opdracht gegeven een besluit voor te bereiden dat voorziet in een ondersteuning van de exploitatiekosten. Op deze wijze moet de ongelijke behandeling tussen RWZI's waarvoor Aquafin als exploitant optreedt en KWZI's waar gemeenten als exploitant kunnen optreden, weggewerkt worden. Deze aanpak, samen met een duidelijke bevoegdheidsverdeling tussen het Gewest en de gemeenten moet het mogelijk maken dat KWZI's op een coherente wijze worden ingeplant en gebouwd.

Ik wil nog toevoegen dat ik de bouw van KWZI's duidelijk wens te ondersteunen. Om deze reden heb ik op de begroting 2002 een bedrag voorzien van 5 miljoen euro om een aantal proefprojecten in te planten. Er is door VMM een lijst opgemaakt van KWZI's, verspreid over Vlaanderen en van verschillende dimensies. Deze lijst zal kortelings kunnen worden goedgekeurd waardoor versneld een aantal voorbeelden van KWZI's kunnen worden gerealiseerd. Deze piloot-installaties zijn belangrijk om als voorbeeld te dienen.

De financiering van de waterzuivering verdient een structurele oplossing

Een laatste belangrijke probleem voor de sanering van het buitengebied omvat het financiële plaatje. Koken kost geld, en voor riolering en waterzuivering blijft er een grote nood aan middelen. Hier stelt het probleem zich niet zozeer op het bovengemeentelijk vlak. Met de goedkeuring van het Investeringsprogramma 2004-2008, zal het grootste deel van de bovengemeentelijke infrastructuur voorzien zijn. Via Aquafin beschikt de Vlaamse overheid ook over een mechanisme om deze investeringen verder te financieren.

Veel problematischer is de situatie voor wat de gemeentelijke bevoegdheden betreft. De financiële mogelijkheden van steden en gemeenten zijn beperkt, de bereidheid om te investeren in riolen verschilt sterk en de behoeften zijn enorm.

Het Vlaams gewest ondersteunt de gemeentelijke investeringen via het RIO-programma dat jaarlijks goed is voor 65 miljoen Euro. Dit volstaat echter duidelijk niet. Een verhoging van het budget dringt zich op. Ondanks de moeilijke budgettaire toestand heeft de Vlaamse regering toch beslist om het bedrag in 2003 op te trekken met 10 miljoen EURO. Daarnaast is reeds verwezen naar de 5 miljoen EURO die dit jaar nog voorzien is voor KWZI-projecten met de eraan gekoppelde toevoer. Dit zullen ook voornamelijk gemeentelijke projecten zijn.

Er dient echter een meer structurele oplossing te komen. Het is niet mijn bedoeling om de grens tussen wat gemeentelijke bevoegdheid is en wat bovengemeentelijk sterk te wijzigen. Ik

hou eraan de verantwoordelijkheid terzake bij de gemeenten te behouden maar besef dat meer ondersteuning nodig is. Die kan verschillende vormen aannemen.

De omzendbrief inzake de beoordeling van de verenigbaarheid van de lozing van bedrijfsafvalwater in de riolering met RWZI-exploitatie betekende een duidelijke mijlpaal in het gehele zuiveringsbeleid en maakte een eind aan de individuele benadering op vergunningsniveau zoals deze tot nog toe gebeurde. De **afkoppeling van bedrijven** gebeurt nu na beoordeling door een commissie waarbij de potentialiteiten voor win-win situaties maximaal worden benut. In de loop van de voorbije maanden adviseerde de commissie mij in enkele tientallen concrete dossiers.

De voorbije zomer werden delen van Vlaanderen, net als vele andere regio's in Europa weer zwaar getroffen door uitzonderlijke regenbuien, met de stilaan klassieke maar pijnlijke beelden van **wateroverlast** tot gevolg. Dit illustreert dat ondanks maatregelen aan de bron er ook ruimte moet worden voorzien op die plaatsen waar het water moeilijk weg kan in geval van uitzonderlijke omstandigheden. Via het FEU zal een extra inspanning geleverd worden van 12,5 milj Euro om het beleid inzake het creëren van ruimte voor water kracht bij te zetten. Het verwerven en / of inrichten van natuurlijke overstromingsgebieden of wachtbekkens vergt een belangrijke financiële inspanning, maar is een noodzakelijke voorwaarde om de kans op wateroverlast in bewoonde gebieden te verminderen.

Het voorontwerp van decreet "Integraal Waterbeleid" voorziet dat de overstromingsgebieden worden afgebakend in bekkenbeheersplannen of deelbekkenbeheersplannen, en doorvertaald kunnen worden naar de ruimtelijke ordening. In hetzelfde decreet integraal waterbeleid is de '**watertoets**' opgenomen. Deze toets beoogt het voorkomen van schadelijke effecten van elk vergunningsplichtig initiatief op het watersysteem. Deze watertoets kan er toe bijdragen dat er geen bouwprojecten meer worden vergund in gebieden die van oudsher watergevoelig zijn en dus risicogebieden zijn voor overstromingen. Op die manier kunnen veel miserie en kosten worden vermeden.

Het besluit voor de subsidiëring van maatregelen die **erosie** moeten bestrijden kent succes. Er worden tal van projecten ingediend waarbij gemeenten aan de bron maatregelen nemen om de afspoeling van de bodem naar de waterlopen tegen te gaan. Dit moet naast de bescherming van de bodems zelf ook resulteren in minder duur onderhoud van de waterloop. De eerste projecten zijn goedgekeurd en de eerste werken op het terrein gaan binnenkort van start. De financiële inspanning van het Vlaams gewest wordt verder gezet.

Om ook de landbouwers aan te zetten om nog meer preventieve maatregelen te nemen om de kostbare bodem van hun akkers te beschermen, worden pakketten van beheersovereenkomsten ontwikkeld die betrekking hebben op o.m. het aanbrengen van grasstroken, het behouden van strategisch grasland, en het toepassen van minder erosiegevoelige landbouwpraktijken.

In uitvoering van het **decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending** (het 'drinkwaterdecreet'), dat goedgekeurd is door het Vlaamse Parlement, worden momenteel de uitvoeringsbesluiten voorbereid, ondermeer om een reguleringsinstantie op te richten die de drinkwatersector moet aansturen en begeleiden in de richting van meer performantie, betere dienstverlening en meer transparantie.

Ondanks het nogmaals verhogen van de grondwaterheffing in 2003, blijft de **uitputting van het grondwater** in de sokkel in de westhoek door voornamelijk de textielindustrie voortduren. Mijn diensten zijn samen met het west-vlaams provinciebestuur, de gemeente

Waregem en anderen, betrokken bij het overleg met de textielbedrijven. Voor de waterbehoeften van de industrie wordt gezocht naar oplossingen voor de overexploitatie van de kostbare grondwatervoorraden. Samen met de collega verantwoordelijk voor economie onderzoek ik een piste voor het ondersteunen van de aanleg van de nodige infrastructuur voor het leveren van tweede circuitwater op basis van gerecycleerd afvalwater of voorgezuiverd oppervlaktewater.

Zowel in een resolutie van het Vlaams parlement als in opeenvolgende jaarverslagen van de ombudsman wordt erop aangedrongen dat de inning van de afvalwaterheffing en de factuur voor het waterverbruik worden samengevoegd. Een oplossing hiervoor was in de maak maar dient gekoppeld te worden aan een oplossing voor de BTW-problematiek van Aquafin.

6. Milieu en Gezondheid

Het Vlaams Parlement gaf een belangrijke aanzet om het beleid inzake 'milieu en gezondheid' verder te ontwikkelen met haar unaniem aanvaarde motie aan de Vlaamse Regering van 4 juli 2001. Daarin werden de aanbevelingen van de commissie Milieu en Gezondheid krachtig vertaald.

Een belangrijke aanbeveling van het Vlaams Parlement, namelijk de uitbouw van het Steunpunt Milieu en Gezondheid, is sinds 1 oktober 2001 een feit. Dit steunpunt wordt gevormd door een multidisciplinair team van 5 Vlaamse universiteiten, het Vlaams instituut voor Technologische Ontwikkeling (VITO), Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH), en uiteraard de 2 bevoegde Vlaamse administraties en kabinetten. De twee hoofdopdrachten van het steunpunt zijn het integreren van alle bestaande gezondheidsdatabanken en het verder uitvoeren van de biomonitoring. Op het verzoek van mijn collega Mieke Vogels en mezelf heeft het steunpunt een biomonitoringprogramma opgezet in een 8-tal gebieden in Vlaanderen. Deze biomonitoring peilt naar de aanwezigheid van milieuschadelijke stoffen in het menselijk lichaam en hun effect op de gezondheid. De 8 gebieden zijn gekozen omwille van een bepaalde concentratie aan activiteiten of de aanwezigheid van een bepaalde milieudruk: de Gentse kanaalzone, de stedelijke agglomeratie van Gent en Antwerpen, de haven van Antwerpen, gebieden in de omgeving van verbrandingsovens, de Limburgse Fruitstreek, de chemische cluster tussen Geel en Ham/Tessenderlo, de regio rond Olen en tot slot een landelijk referentiegebied. Samen met collega Vogels heb ik dit programma onlangs opgestart. Er worden in totaal 4800 personen onderzocht in deze 8 gebieden, telkens 200 pasgeborenen, 200 jongeren van 15-16 jaar en 200 volwassenen tussen 50 en 65 jaar per gebied. In 2003 gaan we van start met een onderzoek naar de pasgeborenen, via een bloedafname in de verschillende Vlaamse materniteiten. Hierbij wordt gepeild naar de ontwikkeling van het kind, en het effect van bepaalde schadelijke stoffen op astma en allergie. Eind 2003 komen de jongeren aan bod voor een bloed- en urineonderzoek via de Centra voor Leerlingenbegeleiding, waarbij de groei en ontwikkeling van deze groep wordt geëvalueerd. En vanaf 2004 is het via de huisartsen de beurt aan de groep van de volwassenen, waarbij vooral gepeild wordt naar het opstapelingseffect van milieuschadelijke stoffen in het lichaam.

De biomonitoring is echter maar één onderdeel van de opdracht van het steunpunt milieu en gezondheid. Dit steunpunt heeft nog 5 andere belangrijke opdrachten te vervullen tegen uiterlijk 2006, waarvan het opzetten van een kruispuntendatabank voor milieu- en gezondheidsinformatie zonder twijfel de grootste uitdaging zal vormen. Daarnaast is bijkomend onderzoek voorzien naar de verontrustende toename van astmatische en allergische aandoeningen bij kinderen, naar de succes- en faalfactoren van risicocommunicatie over milieu en gezondheid en naar de mogelijkheden om gebiedsgerichte milieudoelstellingen op te maken.

Gevaarlijke stoffen

In 2003 gaat het project milieugevaarlijke stoffen van start. Dit is gericht op de ontwikkeling van een beleidskader om de reductiepercentages en kwaliteitsdoelstellingen voor milieugevaarlijke stoffen te bereiken. Zo mogen in 2003 concrete realisaties worden verwacht voor pesticiden en asbest.

Een aantal specifieke risico-situaties bij de afbraak en het reinigen van asbest worden via Vlarem extra gereguleerd evenals de situatie op containerparken en bij breekinstallaties.

Het reductieprogramma bestrijdingsmiddelen bevat een theoretisch overzicht van de meest efficiënte maatregelen om een reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen te realiseren.

We zetten deze maatregelen nu gefaseerd in de praktijk per betrokken doelgroep: openbare besturen, bevolking en landbouw.

Vorig jaar keurde het Vlaams Parlement een decreet goed dat tegen eind 2003 een principieel verbod voorziet op het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare besturen (gemeenten, spoorwegen, Vlaamse administraties,...). Openbare diensten vormen immers omwille van hun voorbeeldfunctie een belangrijke doelgroep. Ook in het kader van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' met gemeenten en provincies wordt de opmaak van reductieprogramma's voor het afbouwen van het pesticidengebruik voorzien. Ik heb opdracht gegeven om aan de betrokken besturen een handleiding te bezorgen die concreet uitlegt hoe het pesticidengebruik kan afgebouwd worden en welke uitzonderingen er tijdelijk in de reductieprogramma's zullen toegelaten worden.

Door een nauwer overleg met de bevoegde federale diensten proberen we vanuit Vlaanderen meer te wegen op het federaal pesticidenbeleid. Begin 2003 wordt er een brede sensibiliseringscampagne opgezet om de burger te informeren over het gewijzigd pesticidengebruik van de openbare besturen en om aan het particulier pesticidengebruik te verminderen. Onder meer via een website wordt bevattelijke informatie bezorgd over de milieu-impact van de meest gebruikte producten zodat besturen en burgers een verantwoorde keuze kunnen maken.

Intensief overleg met de landbouwadministratie moet meer inzicht opleveren in de mogelijkheden om vanuit (de uitgebreide) Vlaamse bevoegdheden het landbouwkundig gebruik van pesticiden verder terug te dringen. Vooral een nauwkeurige registratie van het gebruik is prioritair.

7. Hinder

Hinder van geluid, geur en licht wordt ervaren als één van de belangrijkste factoren die de levenskwaliteit verminderen. Het is een probleem waarmee vele Vlamingen rechtstreeks worden geconfronteerd, en is vaak oorzaak van lokaal “verzuurde situaties”.

Daarom blijft het terugdringen van het percentage potentieel ernstig gehinderden voor mij een belangrijk aandachtspunt in mijn beleid. In het ontwerp-milieubeleidsplan wordt daarom ook voor elk deelprobleem een afzonderlijk hoofdstuk met een maatregelenpakket voorzien.

Een nieuwe kapstok in het geluidshinderbeleid is de nieuwe Europese richtlijn omgevingslawaaï. Na de luchthavens en een reeks saneringen in het Antwerps havengebied, worden hiermee ook de laatste grote bronnen, namelijk geluidshinder afkomstig van grote agglomeraties, belangrijke wegen en spoorlijnen, aangepakt. De volledige omzetting zal nog wel enkele jaren werk vragen, maar in 2003 wordt alvast gestart met de opmaak van geluidskarten die vervolgens als basis zullen dienen voor actieplannen om de kwaliteit van de directe leefomgeving te verbeteren.

Daar waar de milieukwaliteit goed is, wordt een instandhoudingsbeleid gevoerd. Naar aanleiding van de afbakening van het eerste stiltegebied Dender-Mark worden in samenwerking met de betrokken provincies en gemeenten criteria vastgesteld op basis waarvan nieuwe stiltegebieden in de open ruimte kunnen worden gedefinieerd. Doelstelling is om minstens één stiltegebied per provincie vast te leggen.

Het geïnformatiseerde MilieuKlachtenRegistratie- en Opvolgingssysteem M-KROS waarmee in 2001 van start werd gegaan, is sterk uitgebouwd. In 10 Vlaamse gemeenten is de experimentele fase voorbij. Dit MKROS werd ingepast in de samenwerkingsovereenkomst ‘milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling’ met gemeenten en provincies. Het gaat echter pas van start nadat 8 van de 10 proefgemeenten formeel zeggen dat het systeem zijn deugdelijkheid heeft bewezen. Ik verwacht dat dit groen licht er komt in de loop van 2003.

Op basis van verschillende beleidsonderbouwende geurstudies die werden afgerond, zal een visie inzake een duurzaam geurbeleid worden ontwikkeld. Hierbij wordt gestreefd naar een maximale inbreng van alle betrokkenen. Op basis van de blauwdruk voor het opstellen van geurnormen voor industriële en agrarische sectoren, wordt ook reeds heel concrete normering uitgewerkt voor de varkenshouderijen, slachterijen, verfspuiterijen, rioolwaterzuiveringsinstallaties en textielbedrijven. Een tweede meting naar geur-, geluid en lichthinder bij de Vlaamse bevolking, naar analogie met het eerste leefomgevingsonderzoek in 2001, moet toelaten een eerste evaluatie van het gevoerde beleid te maken.

De aanpak van lichthinder zal zich concentreren op het uitwerken en onderbouwen van technische voorschriften en richtlijnen voor verlichtingstoestellen. Dit wordt mee opgenomen in de grote VLAREM-wijziging die in de loop van 2003 tot een concrete aanpassing van de wetgeving zal leiden. Op die manier wordt één van de laatste hiaten in de VLAREM-wetgeving inzake hinder ingevuld.

Luchthavens

In opvolging van het Vlaams parlement dat aandacht vroeg en vraagt voor de geluidsoverlast ten gevolge van het vliegverkeer, werden onderhandelingen gevoerd die hebben geleid tot een

federaal princiepsakkoord, dat op uitdrukkelijk verzoek van het Brussels Hoofdstedelijk gewest en het Vlaams gewest verder werd aangescherpt tot een principeakkoord tussen de federale en de gewestelijke regeringen in het voorjaar van 2002. Dit akkoord voorziet in het verdwijnen van de meest lawaaiierige toestellen (Boeiing 727), de concentratie van de (maximaal 68) toegelaten nachtvluchten, de uitbouw van een vrij grootschalig isolatieprogramma, het oprichten van een klachtendienst en een overlegcommissie met gemeenten en omwonenden.

Complementair aan dit principeakkoord zal ik nog in het najaar van 2002 nachtelijke geluidsnormen opnemen in de VLAREM-wetgeving. Voor Zaventem en omgeving worden 4 zones afgebakend en een pieknorm voorgesteld die een vertaling zijn van de principes van de Wereldgezondheidsorganisatie. Na een testjaar zullen deze normen geëvalueerd worden.

Ook inzake de dagvluchten zal ik, in overleg met de luchthavens en de omwonenden, voor bijkomende beperking van de luchthavenoverlast ijveren.

8. Natuurbeleid

Het **aankoopbeleid** zit nog steeds in een hogere versnelling. Net als vorig jaar heb ik in 2002 1.600 hectare Vlaamse natuur via aankopen veilig gesteld. Bovendien werd er voor meer dan 2.000 ha budgetten vastgelegd op de begroting. Ook de ondersteuning van aankopen door erkende verenigingen wordt verdergezet en versterkt. Deze intensieve aankooppolitiek leidt tot een belangrijke toename van het reservatenareaal in Vlaanderen.

In uitvoering van de regeringsbeslissing van 30 juni 2000 werd intussen door de Vlaamse regering een vijftal prioritaire projecten gerealiseerd in functie van een gebiedsgericht aankoopbeleid. In deze projecten wordt, in afwachting van een eventuele onteigening, reeds een wederbeleggingsvergoeding betaald. Hierdoor verhindert men dat eventuele verkopers een onteigeningsbesluit afwachten en het is een billijke maatregel zodat elke verkoper een identieke vergoeding krijgt indien in dergelijke gebieden toch tot onteigening zou besloten worden.

De geselecteerde projecten betreffen initiatieven te Gent, Merelbeke, Kortrijk, Diest en de Dijlevallei ten zuiden van Leuven.

Bovenvermelde aanpak leidde reeds tot succes in het **stadsbos** Kortrijk waar de overheid reeds jaren pogingen ondernam om gronden te verwerven. Intussen werden 18 hectare aangekocht waardoor dit pilootstadsbosproject definitief is opgestart en waarbij de beplantingen dit najaar zullen aanvatten. Een bijkomende aankoop zal binnenkort gerealiseerd worden. Ook voor het Gentse stadsbos werden de eerste gronden verworven. In dit project zijn we in de fase dat een ruimtelijk uitvoeringsplan moet opgemaakt worden om het project doeltreffend te realiseren. De voorbereidingen om zo'n RUP op te stellen werden intussen afgerond. Ook in Waregem werden reeds verschillende te bebossen gronden aangekocht om een nieuw stadsbos te realiseren.

De stads- en regionale bosprojecten zijn binnen de Vlaamse context als grootschalige initiatieven te beschouwen. Naar aanleiding van de studie over een stadsbos en regionaal bos in de regio Gent werd de wetenschappelijke methodiek voor het uitvoeren van lokalisatiestudies overigens verder op punt gesteld. Het toepassen van deze methodiek heeft het grote voordeel dat op een pragmatische maar objectieve manier tot geschikte en haalbare locaties voor bebossingprojecten wordt gekomen. De zorg voor participatie, draagvlakvorming en een actief doelgroepenbeleid zijn bij de projecten essentiële constanten. Bij de uitwerking en realisatie van bosuitbreidinginitiatieven wordt bovendien steeds gestreefd naar relevante partnerschappen met lokale besturen of betrokken overheidsinstanties.

Een vijftiental studies werden intussen afgerond: de voornaamste situeren zich in de buurt van Oostende, Kortrijk, Gent, Leuven en ten Noorden van Brussel. Andere studies lopen nog: dat is onder meer het geval in Sint-Niklaas, Antwerpen, Mechelen, Hoogstraten en Hasselt. Tenslotte werden onder andere volgende studies afgelopen jaar opgestart: Roeselare, Bredene, Waregem-Wielsbeke, Tielt, en het Waasland.

Het bosuitbreidingsteam werd verder uitgebouwd tot 6 medewerkers. Deze extra inspanning blijkt noodzakelijk te zijn omdat omwille van de grote gronddruk in Vlaanderen het niet evident blijkt om de bosuitbreidingsdoelstellingen hard te maken. Toch werd reeds voor meer dan 400 hectare te bebossen gronden verworven en werd er voor meer dan 350 hectare te bebossen gronden budgetten vastgelegd.

In december 2001 verklaarde de regering zich akkoord met de voorgestelde aanpak voor **afbakening van het VEN 1^{ste} fase** en werd besloten om voorafgaand op het openbaar

onderzoek eerst nog een consultatieronde te organiseren bij de voornaamste gebruikers van de open ruimte. Landbouw-, bosbouw-, natuurbehouds-, en eigenaarsorganisaties formuleerden in de klankbordgroep opmerkingen bij de kaarten en bespraken de invulling ervan. Op basis van deze opmerkingen werd het kaartmateriaal bijgesteld. In het kader van het zomerakkoord besliste de Vlaamse regering op 19 juli 2002 om de ontwerp afbakeningsplannen in het najaar 2002 in openbaar onderzoek te brengen. Momenteel is dit openbaar onderzoek volop lopend. Hiermee is de afbakeningsronde voor de eerste fase van het VEN ten belope van 85.000 hectare opgestart.

Voor de 2^{de} fase van de afbakening wordt een administratiegrensoverschrijdende projectwerking opgezet. Op mijn vraag heeft de Vlaamse regering op 19 juli jl ook een versterking van het personeelskader voor de betrokken diensten in de leefmilieu-administratie en in de administratie ruimtelijke ordening voorzien.

Via een reeks uitvoeringsbesluiten bij het natuurdecreet (besluit beheersovereenkomsten, maatregelenbesluit voor VEN- en IVONgebieden, uitvoeringsbesluiten op het bosdecreet, reservatenbesluit) wordt aan de eigenaars/gebruikers duidelijkheid gegeven over de maatregelen die van kracht worden in het VEN en die kunnen worden opgenomen in het natuurrichtplan. In diezelfde uitvoeringsbesluiten voorziet de Vlaamse overheid financiële compensaties voor eventuele inkomensverliezen. Het natuurrichtplan is het centrale instrument om het gebiedsgerichte natuurbeleid in VEN, IVON, de bos- en natuurgebieden op het gewestplan en de speciale beschermingszones vorm te geven. Een team van twintig mensen moet vanaf de definitieve goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten in overleg met een stuurgroep van lokale actoren deze natuurrichtplannen opstellen om op die manier het gebiedsgericht natuurbeleid lokaal vorm te geven.

De herziene habitatafbakeningen werden intussen vastgelegd in een uitvoeringsbesluit en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Hiermee werd tegemoet gekomen aan de laatste opmerkingen van Europa m.b.t. tot de afbakening van deze gebieden en Vlaanderen zit hiermee weer mee in het Europese spoor. Dankzij een parlementair initiatief werd het natuurdecreet aangepast zodat de vogel- en habitatrictlijn nu ook volledig werden omgezet in intern recht.

Ik heb het Instituut Natuurbehoud de opdracht gegeven om ook de vogelrichtlijngebieden te herzien. Momenteel bereiden ze een rapport voor dat ter goedkeuring aan de Vlaamse regering zal worden voorgelegd.

De Vlaamse regering heeft een set **uitvoeringsbesluiten op het bosdecreet** goedgekeurd die het bosbeheer in Vlaanderen verder in een duurzame richting moeten laten evolueren.

Op 7 juni 2002 gaf de Vlaamse regering haar goedkeuring aan drie besluiten, die de verkopen van bosproducten uit openbare bossen efficiënter zal maken:

- de verkoop uit de hand van hout en andere bosproducten afkomstig uit de openbare bossen;
- de werkwijze en de voorwaarden inzake de openbare verkopen van hout afkomstig uit openbare bossen;
- de vorm van de kapvergunning voor houtkavels in openbare bossen en de wijze waarop deze worden afgeleverd.

Vier voorontwerpen van besluiten hebben tot doel om het duurzaam bosbeheer in Vlaanderen te ondersteunen en het toepassingsareal in Vlaanderen sterk uit te breiden. Deze besluiten

werden dusdanig opgesteld dat een integratie met of een afstemming op het natuurbeleid mogelijk is. De Vlaamse regering keurde op 27 juni 2002 volgende besluiten principieel goed:

- vaststelling van de criteria duurzaam bosbeheer
- vaststellen van de procedure en de inhoud van de bosbeheerplannen
- erkenning en subsidiëring van bosgroepen
- houdende subsidies ter ondersteuning van duurzaam bosbeheer

Deze ontwerpbesluiten liggen momenteel voor advies bij de Raad van State.

Het voorontwerp voor een besluit houdende een erkenningsregeling voor bosexploitanten werd intussen geadviseerd door de Raad van State en het dossier wordt verder voorbereid voor definitieve beslissing door de Vlaamse regering.

Het voorontwerp houdende bebossing van landbouwgronden werd op 24 mei 2002 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Belangrijk verschil met het vorige besluit is dat landbouwers voor een langere periode zullen kunnen genieten van inkomenssteun indien ze beslissen om de gronden die ze gebruiken te bebossen. Ook dit besluit zal na het advies van de Raad van State definitief worden goedgekeurd.

Ter implementatie van het decreet natuurbehoud, in het bijzonder het gebiedsgericht natuurbeleid, werd een **maatregelenbesluit** voorbereid dat duidelijkheid geeft over de instrumenten en maatregelen die zullen worden ingezet in VEN en IVON. De maatregelen zullen worden ingesteld via natuurrichtplannen. De opmaak van deze natuurrichtplannen wordt op lokaal niveau aangestuurd door een stuurgroep waarin naast de lokale besturen ook de lokale actoren van de voornaamste gebruikersgroepen in de open ruimte zetelen. Op die manier moet maatwerk geleverd worden waarbij in plaats van horizontale maatregelen de juiste maatregel op de juiste plaats wordt ingezet. Door een lokale stuurgroep te installeren wordt een transparant gebiedsgericht natuurbeleid beoogt met aandacht voor participatie. Naast de nieuwe of verbeterde sectoreigen instrumenten zoals de criteria duurzaam bosbeheer en de bosgroepen voor de bosbeheerders, de beheersovereenkomsten voor de landbouwers en het geoptimaliseerde reservatenbesluit dat de aankoop en het beheer van reservaten door terreinbeherende natuurverenigingen organiseert en ondersteunt werd de natuurprojectovereenkomst als nieuw instrument geïntroduceerd. Hierdoor kunnen burgers die niet behoren tot bovenvermelde doelgroepen (i.c. bosbeheerders – natuurbeheerders of landbouwers) maar die wel wensen te participeren aan de realisatie van een natuurrichtplan hierbij financieel ondersteund worden.

De eigenaars van gronden in het VEN zullen overigens worden vrijgesteld van de successierechten en van het Vlaams aandeel in de onroerende voorheffing. Dit geldt ook voor alle bouseigenaars die hun bos beheren volgens de criteria duurzaam bosbeheer.

9. Plattelandsbeleid

Met de goedkeuring van het Vlaams Plan voor Plattelandsontwikkeling in oktober 2000 kon in 2001 een aanvang worden genomen met de uitvoering van de daarin gestelde beleidsprioriteiten voor het plattelandsbeleid.

Het Vlaams Plan werd als een aanzet beschouwd voor een geïntegreerd eigentijds Vlaams plattelandsbeleid. Belangrijk onderdeel ervan is de optimalisering van de beschikbare inrichting- en beheersinstrumenten en het uitwerken van het grondbeleid voor het platteland (buitengebied).

Een beleidsvisie inzake het plattelandsbeleid zal aan het parlement worden aangeboden. Ik meen immers, mee vanuit mijn landbouwbevoegdheid, dat er zich via de hervormingsplannen voor de Europese landbouw en de ontwikkeling van de tweede pijler van dat Europees landbouwbeleid kansen aanbieden om het platteland leefbaar te houden of leefbaarder te maken.

In uitvoering van het natuurdecreet worden 27 natuurinrichtingsprojecten voorbereid. 16 ervan zijn officieel ingesteld door de minister, de andere zijn nog in onderzoeksfase. Deze projecten zijn samen goed voor een oppervlakte van bijna 10.000 ha. Sinds 2001 bereidt een daartoe opgerichte stuurgroep de integratie van het bestaande inrichtings- en beheersinstrumentarium voor. Niet alleen worden hier de bestaande instrumenten landinrichting, natuurinrichting en ruilverkaveling in beschouwing genomen, maar ook andere aanverwante gebiedsgerichte initiatieven zoals de ROM-projecten. Intussen werd een discussienota terzake aan de commissie Leefmilieu van het Vlaams parlement voorgelegd en werd met de commissie Leefmilieu een werkbezoek gebracht aan verschillende lopende projecten. Een decretaal initiatief inzake de landelijke inrichting en de integratie van de inrichtingsinstrumenten wordt voorbereid. Bij de implementatie van Beter Bestuurlijk Beleid zal ik trouwens, in dezelfde lijn, de Vlaamse Landmaatschappij omvormen zodat zij als dienstenorganisatie fungeert voor alle besturen die daarom vragen in het kader van inrichtingsingrepen in de open ruimte.

Een ontwerp decreet voor de oprichting van een grondenbank is klaar en wordt ter principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering. Via deze grondenbank wordt een ruilinstrument gecreëerd om een uitruiling tussen de agrarische en de natuurlijke structuur mogelijk te maken. Landbouwers zullen hun beheer in het VEN kunnen afstemmen op de natuurfunctie van het gebied, hun gronden laten verwerven door de overheid (voor diegenen die de bedrijfsvoering willen stopzetten) of een keuze maken voor ruil van hun gronden. Het ontwerpdecreet voorziet dat de grondenbank ook voor andere doeleinden en andere beleidsdomeinen kan gebruikt worden.

Een ontwerpbesluit inzake **beheersovereenkomsten** is principieel goedgekeurd op 19 juli 2002 door de Vlaamse regering. Er zijn ook (nieuwe) ontwerpgebieden aangeduid voor vogelweidebeheer en voor botanisch beheer.

In 2003 zullen de nieuwe beheersovereenkomsten op grond van het plattelandsontwikkelingsplan 2000-2006 van start gaan. Er wordt ook verder gewerkt aan de harmonisatie van de beheersovereenkomsten van het Vlaams Gewest, provincies, gemeenten, natuurverenigingen en andere partijen.

Een actuele, tussentijdse evaluatie maakt duidelijk dat het instrument stilaan ingang vindt. Zo werd alles samen voor meer dan 437 hectare overeenkomsten afgesloten (weidevogelbeheer, beperkte veebezetting, nestbeschermers). Er werden voor 3.233 hectare gronden contracten

afgesloten voor Kleine Landschaps Elementen. Tevens liggen ook nog eens 165 ha perceelsrandenbeheer onder contract. De contracten 'natuur' en 'water' behelzen respectievelijk 1.730 en 31.930 hectare landbouwgrond.

In de toekomst wil ik het natuur- en milieuresultaat van de pakketten nog verhogen. Een optimale afstemming tussen aankoop, inrichting en beheer moet daartoe leiden. De beheersovereenkomsten zullen nog meer worden gepromoot bij onder andere de Regionale Landschappen. Bij de opmaak van landbouwbedrijfsplannen zullen automatisch de meest interessante beheerpakketten worden voorgesteld aan de bedrijfsvoerder.

Ik overleg met de provincies (VVP) en gemeenten (VVSG) over de afstemming tussen de initiatieven terzake van de verschillende overheden, over nieuwe beheerpakketten en over een verbeterde controle op het terrein en een doorgedreven communicatie.

10. Een nieuw Milieubeleidsplan

Na het openbaar onderzoek is een aangepast ontwerpplan voorbereid door mijn diensten en me onlangs overhandigd. Het bevat de krachtlijnen van het globale milieubeleid en doet concrete voorstellen voor de integratie van milieu in een aantal andere prioritaire departementen. Rekening houdend met de opmerkingen van SERV en MINA-Raad werd dit ontwerp aangepast. De tekst focust op de te nemen maatregelen. Tevens worden de maatregelen begroot en wordt zo een inschatting gemaakt van de meerkost om de voorziene maatregelen uit het plan ook uit te voeren.

Zoals eerder reeds aangegeven handelt dit milieubeleidsplan niet meer over aanvullend beleid, maar over het volledige milieubeleid van de Vlaamse overheid en dus ook over het totaalbudget. Eind dit jaar wordt de definitieve politieke goedkeuring van het milieubeleidsplan 2003-2008 voorzien.

Van de discussie over het milieubeleidsplan zal gebruik gemaakt worden om ook het Decreet betreffende de Algemene Bepalingen van het Milieubeleid aan te passen, ondermeer voor wat betreft de procedure voor opmaak van een Milieubeleidsplan.

De goedkeuring van het volgende milieubeleidsplan is sterk gekoppeld aan een duidelijke **visie op de financiering van het milieubeleid**. Vandaag reeds wordt een belangrijk deel van het milieubeleid bekostigd uit de inkomsten van milieuheffingen. In een resolutie van het Vlaams Parlement van 1997 werd gesteld dat het totaalbedrag van de geïnde heffingen niet meer mag stijgen, tot er een duidelijke lange termijn visie is ontwikkeld over de financiering van het beleid. Ingaand op deze resolutie heb ik zo'n visienota voorgelegd aan de Vlaamse regering op 19 juli jl en deze is ondertussen aan de Commissie Leefmilieu bezorgd. Deze nota vertrekt van een behoeftenraming voor de volgende planperiode en geeft aan welke uitgaven uit de algemene middelen en welke via de inzet van economische instrumenten door de doelgroepen moeten worden betaald. Ik heb ervoor geopteerd in de nota verschillende pistes aan te geven zodat duidelijke keuzes kunnen worden gemaakt. Ik hoop op een goede discussie en duidelijke aanbevelingen vanuit het parlement zodat de Vlaamse regering een duidelijk financieringsplan voor het milieubeleid kan ontwikkelen.

De Vlaamse overheidsdiensten hebben een belangrijke voorbeeldfunctie als het op milieu aankomt. Op mijn voorstel en gesteund door collega Van Grembergen, heeft de Vlaamse regering een project goedgekeurd waarbij alle overheidsdiensten, zowel het ministerie zelf als de openbare instellingen worden aangemaand om gefaseerd in de tijd een eigen **milieuzorgsysteem** op te zetten. Een begeleidingscel werd opgericht, een methodiek ontwikkeld en verantwoordelijken bij alle betrokken diensten aangeduid. 2003 wordt een eerste jaar van implementatie.

11. De herstructurering van de Vlaamse Milieuholding is in uitvoering

Na de beslissing van de Vlaamse regering om de Vlaamse milieuholding te herstructureren en de meeste participaties te valoriseren, werd een nieuwe Raad van Bestuur aangesteld die met deze taak werd belast. Bij de uitvoering van de beslissing stuitte de Raad van Bestuur echter op onduidelijkheden inzake de precies te volgen weg in de valorisatie van participaties. De regering gaf die verduidelijkingen en momenteel zijn de voorbereidende werkzaamheden om tot valorisatie over te gaan op kruissnelheid gekomen. Dit najaar zullen een aantal participaties kunnen gevaloriseerd worden. De kredieten die daardoor ter beschikking komen, en die vandaag geschat worden op een uiteindelijk bedrag van ca 15 milj Euro, worden ondergebracht in de PMV en zullen van daaruit worden ingezet voor milieuprojecten die een financiële inbreng van het Vlaams gewest rechtvaardigen. Daarbij wordt in de eerste plaats gedacht aan Brownfieldprojecten.

Voor de energiefondsen die deel uitmaken van de VMH dient onderzocht of en in welke vorm ze onder de PMV kunnen worden gebracht. Aan de Raad van bestuur werd opgedragen hier werk van te maken.

Indaver en Aquafin worden eveneens onder PMV gebracht. Met Aquafin dient een aangepaste beheersovereenkomst te worden gemaakt. De voorbereiding daarvoor is volop bezig. De Vlaamse regering wil meer (milieu)resultaat en wil de vergoeding voor Aquafin ook afhankelijk maken van de behaalde milieuresultaten. In dat kader wordt de oprichting van een economisch reguleringsorgaan voorzien. Dit reguleringsorgaan zal afgestemd of geïntegreerd worden met het komende reguleringsorgaan voor de drinkwatersector.

12. Regelgeving meer doeltreffend en doelmatig maken

Het ontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende **milieueffect- en veiligheidsrapportage** werd definitief door de Vlaamse regering goedgekeurd en bij het Vlaams Parlement ingediend.

Tevens werden uitvoeringsbesluiten opgesteld o.a. over het toepassingsgebied van de plan-m.e.r. en de project-m.e.r. waarover het politiek overleg binnenkort wordt gestart. Na goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten kan het decreet effectief in voege treden.

Eveneens dit jaar heb ik het voorontwerp van decreet betreffende de **openbaarheid van bestuur** (in samenwerking met de Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken) ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering en dit ligt momenteel voor advies bij de Raad van State. Het bevat belangrijke vernieuwingen en vereenvoudigingen inzake toegang tot milieuinformatie. Dit wordt zo spoedig mogelijk voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Het project 'meet-, registratie- en informatieplichten' (kortweg MRI) werpt vruchten af. Een eerste resultaat is het voorontwerp van decreet over de oprichting van een uniek loket voor het beleidsdomein leefmilieu en natuur. MiNa-Raad en SERV brachten hierover advies uit. Het voorontwerp betreft niet enkel het 'uniek loket'. Het schaft tevens het systeem af van stilzwijgende verlening van milieuvergunningen in beroep. België werd hiervoor immers veroordeeld door het Europees Hof van Justitie.

Een uitvoeringsbesluit op het aspect 'uniek loket' van het voorontwerp, met bijhorend 'uniek formulier' (het geïntegreerd milieujaarverslag), werd met enkele doelgroepen (staalnijverheid en voedingsindustrie) besproken en in de praktijk getest en aangepast. De resultaten van dit doelgroepenoverleg worden momenteel verwerkt, zodat ik het uitvoeringsbesluit op korte termijn voor principiële goedkeuring kan voorleggen aan de Vlaamse regering.

In het kader van het zomerakkoord keurde de Vlaamse regering op 19 juli 2002 het voorontwerp van decreet inzake **milieuvorwaarden** principieel goed. MiNa-Raad en SERV brachten hierover net advies uit. Deze adviezen worden momenteel verwerkt. Het voorontwerp bevat een geïntegreerde decretale basis voor het opleggen van algemene en sectorale voorwaarden aan hinderlijke inrichtingen. Het bevat tevens de decretale basis voor de invoering van integrale voorwaarden. Daarnaast werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om het luik milieu-audit van het Decreet algemene bepalingen milieubeleid aan te passen aan een recente EU-verordening. Dit najaar zullen overheidsopdrachten worden uitbesteed die moeten leiden tot het opstellen van pakketten integrale voorwaarden voor twee pilootsectoren. Dit decreet zal een belangrijke bijdrage leveren aan de administratieve vereenvoudiging.

Ik ben me bewust van het belang van een goede handhaving; Terecht is er momenteel heel wat kritiek op de vaak weinig doordachte en weinig coherente handhavingssluiken bij de verschillende milieudecreten. Daarom wil ik begin 2003 een nieuw **decreet handhaving milieurecht** (milieuhygiëne, milieubeheer) aan de Vlaamse regering voorleggen. Voor het luik toezicht en het luik strafrecht (delictsomschrijvingen & strafsancities) zijn de teksten klaar. Momenteel wordt gewerkt aan een derde en laatste luik, nl. het luik administratief recht (organisatie & planning, administratieve sancties en veiligheidsmaatregelen). In het kerntakendebat werd uitvoerig ingegaan op de taakverdeling inzake toezicht tussen de verschillende bestuursniveau's. Er werden afspraken gemaakt over een duidelijkere en vooral beter afdwingbare taakverdeling tussen de gemeenten en het gewest. Zo werd uitvoering

gegeven aan een onderdeel van de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de aanbevelingen inzake milieu en ruimtelijke ordening uit het jaarverslag 2000 van de Vlaamse Ombudsdienst. De afspraken moeten nog verder worden uitgevoerd en/of in regelgeving worden omgezet.

Conform het Regeerakkoord wordt gestreefd naar een intensievere samenwerking tussen de verschillende Vlaamse inspectiediensten. Binnenkort wordt een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de gezondheidsinspectie. Met OVAM zal een aantal gecoördineerde acties worden uitgevoerd.

De huidige regelgeving inzake **erkenningen** kent enkele tientallen besluitvormingsprocedures en reglementeringen voor het afleveren van erkenningen aan deskundigen enerzijds en aan laboratoria anderzijds. Het ligt in mijn bedoeling om deze tientallen procedures te reduceren tot 1 geïntegreerde besluitvormingsprocedure. Terzake zal ik een voorontwerp van decreet aan de Vlaamse regering voorleggen. Daarin wordt eveneens een visie ontwikkeld op de waarde van het instrument erkenningen en op de erkenningsvoorwaarden en wordt de organisatie van de overheid verbeterd. Tevens wordt momenteel ook reeds gewerkt aan een geïntegreerd uitvoeringsbesluit.

Binnen het beleidsdomein leefmilieu werd een overlegplatform **reguleringsmanagement** opgericht. Tevens werden contacten uitgebouwd met de kenniscel reguleringsmanagement. De implementatie van de nieuwe organisatiestructuur van het beleidsdomein leefmilieu en natuur is nodig voor verder versterking van de werking rond dit onderwerp.

13. Vergunningverlening als hefboom voor meer kwaliteit

Het milieuvergunningendecreet en VLAREM I zijn ondertussen al 10 jaar van kracht. Die ene, gecoördineerde milieuvergunning, en de belangrijke koppeling met de bouwvergunning, heeft een belangrijke vereenvoudiging betekend voor de bedrijven en vormt een handig instrument voor de overheid. Een evaluatie van de VLAREM-regelgeving teneinde de regelgeving te optimaliseren, in overleg met betrokken sectoren, is niettemin wenselijk.

In het komende werkjaar plan ik op het vlak van vergunningen enkele belangrijke projecten.

- In het kader van een toekomstige Europese richtlijn voor het omgevingslawaai moeten de belangrijkste bronnen van lawaaihinder worden aangepakt. (zie luik ‘hinder’)
- Na de huisvuilverbrandingsovens wordt de sanering van andere bedrijfssectoren met verbrandingsprocessen verdergezet. Ook deze sectoren krijgen aangescherpte emissienormen. De ferro- en de non-ferro industrie zal een belangrijke bijdrage leveren in het terugdringen van de dioxine-uitstoot.
- De gefaseerde afbouw van het storten van afval wordt vertaald in vergunningsbesluiten, met bijzondere aandacht voor de stortplaatsen in de directe omgeving van woonzones, in uitvoering van de motie van het Vlaams parlement van 24 oktober 2001 over het stortbeleid en de gezondheidseffecten van stortplaatsen voor omwonenden.
- Via de vergunningverlening worden aan risicohoudende inrichtingen, zoals olieraffinaderijen en petrochemische bedrijven ernstige eisen gesteld, met bijzondere aandacht voor die bedrijven die ingeplant zijn op relatief korte afstand van kwetsbare gebieden. Ook zullen de criteria voor de toetsing van het externe risico van SEVESO-bedrijven (kwantitatieve risicocriteria) in een richtlijn gegoten worden.
- Inzake grondwater wordt de standstill van de vergunde debieten, opgepompt uit de paleozoïsche sokkel, aangehouden.
- In het kader van de optimalisatie van de werking van RWZI's worden P-bedrijven systematisch afgekoppeld van de openbare riolering, zoals beschreven in de omzendbrief van 21 november 2001.
- De (verplichte) herziening van de IPPC-bedrijven wordt planmatig aangepakt, waarbij beroep wordt gedaan op de expertise van andere departementen vb inzake de energie-efficiëntie.

Het Technisch Overleg Milieuregelgeving (TOM) werkt verder, met extra aandacht voor de interpretatie-problemen over VLAREM bij lokale besturen.

De uitvoeringsbesluiten op het milieuvergunningendecreet (VLAREM I en II) zijn om verschillende redenen aan opfrissing toe. De vele beleidsvoorbereidingen worden afgerond en in een globale herziening gegoten.

Voor VLAREM I en de vergunningsprocedures, zal ik enkel wijzigingen voorstellen die passen in het voorgestelde decretale kader van het milieuvergunningendecreet, en waarbij vooral naar eenvormigheid en vereenvoudiging wordt gestreefd.

De eerste reeks Vlarem-herzieningen wordt binnenkort aan de Vlaamse regering voorgelegd. Deze zijn dringend omwille van de omzetting van enkele Europese richtlijnen, en bevatten o.a. een regeling voor de lekverliezen van koelinstallaties (ozonafbrekers), een verstrenging van de dioxinenormering voor aardolieraffinaderijen en een norm voor het schadelijke

benzeen en koolstofmonoxyde in de omgevingslucht. Ook het toegangsverbod voor voertuigen op LPG in ondergrondse ruimten voor andere dan personenwagens wordt geschrapt. **Tot slot worden ook de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) en kleinschalige waterzuiveringsstations aan nieuwe lozingsnormen onderworpen.**

Gelijktijdig loopt een globalere herziening van VLAREM. Deze bevat tal van vereenvoudigingen, aanpassingen op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten of BBT-studies en uiteraard ook bijkomende regelgeving om in te spelen op enkele recente maatschappelijke ontwikkelingen. Een greep uit de voorstellen:

- de invoering van een vergunningsplicht voor rally's in woon- en natuurgebieden
- de integratie van de VLAREM-, VLAREBO-, MER- en VR-indelingslijsten in 1 geïntegreerde lijst
- expliciete voorwaarden voor indoor-kartings
- vertaling van de aanbevelingen van BBT-sectorstudies van het VITO
- eenduidige criteria voor de beoordeling van vergunningsaanvragen voor nieuwe en bestaande LPG-stations
- gebruiksbeperkingen voor gevaarlijke stoffen (asbest, TBT, houtbeschermingsmiddelen, ...)

De invoering van een meldingsplicht voor GSM- en andere zendmasten en de omzetting van de Europese richtlijn voor afvalverbranding noopt ook tot een aparte, dringende herziening van VLAREM evenals de richtlijn over grote stookinstallaties.

Gezien het belang en omvang van de VLAREM-herzieningen zal een breed overleg worden georganiseerd met de betrokken doelgroepen. Ook de lokale besturen zullen in een voorlichtingscampagne uitvoerig en tijdig geïnformeerd worden over al deze initiatieven.

14. Partners voor de Vlaamse overheid

De ontwikkeling van een duurzaam gemeentelijk en provinciaal beleid is voor mij een prioritaire beleidsdoelstelling. Deze doelstelling heeft zich intussen vertaald in een **nieuwe ‘samenwerkingsovereenkomst’ met de gemeenten en provincies**, de opvolger van twee generaties milieuconvenanten. Gemeenten en provincies kunnen in functie van eigen behoeften en mogelijkheden hun ambitieniveau bepalen en eigen klemtonen leggen.

Intussen hebben 229 op 308 gemeenten de uitdaging aangegaan en de samenwerkingsovereenkomst voor 3 jaren ondertekend. Er is de hoop dat de overige gemeenten zich de komende jaren ook zullen engageren. Het budget voor ondersteuning van de lokale besturen werd intussen flink verhoogd, van 650 miljoen Bf naar ruim 1,2 miljard Bf, waarvan 900 miljoen binnen het MINA-Fonds en 300 miljoen bij het OVAM-budget voor saneringen. Zopas heeft het nieuw opgerichte aanspreekpunt ‘lokale overheden’ binnen AMINAL een eerste screening gedaan van de ingestuurde milieujaarprogramma’s. Dit najaar krijgen de gemeenten en provincies de gelegenheid gesteld om bijkomende informatie aan te leveren, of eventueel het jaarprogramma aan te vullen. Tegen begin 2003 wordt de definitieve evaluatie van de ingestuurde milieujaarprogramma’s afgerond. Ik zal deze evaluatie doen met het nodige begrip voor het overgangsjaar dat 2002 voor de lokale besturen is geweest.

In 2003 wil ik vooral oog hebben voor de ondersteuning en begeleiding van de gemeenten door zowel de Vlaamse overheid als de provincies. Elke provincie beschikt over een aanspreekpunt, en binnen AMINAL is een nieuwe cel ‘gemeenten en provincies’ geïnstalleerd. Deze cel is verantwoordelijk voor de ondersteuning van het lokaal milieubeleid, maar zal ook de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst door de gemeenten en provincies nauwgezet opvolgen.

De Vlaamse regering wil de principes van duurzame ontwikkeling expliciet promoten bij lokale overheden. Het nieuwe samenwerkingsakkoord geeft hiertoe al een belangrijke aanzet, maar de klemtoon zal hierbij vooral liggen op het in gang zetten van een proces van inhoudelijke en democratische vernieuwing. Dit houdt ondermeer in dat er verder gewerkt zal worden aan draagvlakverbreding en aan integratie van het beleid tussen verschillende beleidsdomeinen als milieu, ruimtelijke ordening en mobiliteit. Vanaf 2003 is ook Monumenten en Landschappen actief betrokken bij deze samenwerkingsovereenkomst. Ook het ontwikkelen van lokale indicatoren en de oprichting van een steunpunt ‘duurzaam beleid’ hoort hieronder thuis. In 2003 krijgt dit verder gestalte.

Niet alleen de gemeenten en provincies zijn belangrijke partners voor de milieuoverheid. Ook de NGO’s die actief zijn inzake milieu s.s. en Duurzame Ontwikkeling spelen een zeer belangrijke rol. Zij kunnen via hun eigen en andere NGO-netwerken heel wat mensen direct bereiken. Totnogtoe heeft de Vlaamse overheid de steun vooral gezien als een steun om op gewestelijk vlak beleidsadviseerend werk te doen. Daarnaast was er een beperkte projectsteun. Vanaf 2003 zal ik – naar analogie met de gemeenten en provincies – een samenwerkingsovereenkomst afsluiten met de koepel van milieu- en duurzaamheidsorganisaties, en een structurele projectmatige ondersteuning uitbouwen. In de samenwerkingsovereenkomst wordt voorzien in een steunpunt dat vraag en aanbod tussen gemeenten en provincies (vraag) en NGO’s (aanbod) op mekaar moet afstemmen. Op die manier zal de grote know-how die bij de NGO’s vandaag aanwezig is optimaal kunnen worden aangewend door de lokale besturen om hun beleid inzake leefmilieu en duurzaamheid te verbeteren. Het zal de NGO’s ook aanzetten om meer vraaggericht te werken en initiatief te

ontwikkelen gericht op de tekortkomingen in het aanbod zoals dat door de lokale besturen wordt aangevoeld.

De samenwerkingsovereenkomst met de NGO's zal nog dit najaar voor goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse regering.

Ondertussen wordt ook de bestaande subsidiëring van de milieubeweging op basis van het Mina-decreet grondig geëvalueerd en bijgestuurd in de vorm van een nieuw besluit voor structurele subsidiëring van erkende organisaties en een besluit voor milieuprojecten.

15. Leefmilieu neemt een voortrekkersrol in e-government

Ik blijf veel belang hechten aan een goed management Informatiesysteem als instrument voor mijn beleid. Het afgelopen jaar werd vooral aandacht besteed aan het toegankelijk maken van bestaande databanken bij de verschillende milieu-instanties en de opmaak van enkele belangrijke referentiebestanden zoals b.v. het centraal bedrijvenbestand CBB. De gegevens in het CBB zullen eveneens kunnen gebruikt worden door de gemeenten en provincies bij b.v. de invoer van milieuvergunningendossiers, essentieel voor een consistente en éénvormige milieuvergunningendatabank.

Tevens wordt ook structureel werk gemaakt van één logisch samenhangende oppervlaktewaterdatabank met zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens. Daarnaast werd gestart met een databank van stilstaande waters in Vlaanderen als onderdeel van de Vlaamse hydrografisch atlas. Deze databanken zijn weliswaar verspreid tussen verschillende instanties, maar zullen via één informatiesysteem bevraagd kunnen worden voor verschillende beleidstoepassingen. De informatie over al deze gegevens, onderzoeksrapporten, databanken, etc. wordt opgeslagen in een databank watersysteemkennis. Dit is o.a. een belangrijk werkinstrument voor het uitvoeren van de verplichtingen met betrekking tot de Europese kaderrichtlijn water en het decreet integraal waterbeleid.

Er wordt ook werk gemaakt van een aantal geo-loketten om beleidsondersteunende informatie te ontsluiten zoals speciale beschermlingszones, de waterbodemgegevens van waterlopen, en in 2003 zullen eveneens gegevens over de natuurgebieden in Vlaanderen, verspreidingsgegevens van fauna en flora, een actualisering van de Databank Ondergrond Vlaanderen, e.a. via 'geovlaanderen' online worden gezet.

Zoals voorzien in het e-government Vlaanderen zal het beleidsdomein leefmilieu- en natuurbehoud op het einde van 2003 minstens 5 interactieve internetloketten operationeel hebben. Naast de bestaande loketten voor de invoer van mesttransporten en de aanvraag van bodemattesten zal eind 2003 het invoeren en opvolgen van natuurvergunningen, milieuklachten, de opvolging en evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en provincies, invoer en opvolging van het aankoopbeleid en erkenning van natuurgebieden, de subsidieafhandeling voor natuurverenigingen en de invoer van beheersovereenkomsten via internet kunnen gebeuren. Tevens zullen bedrijven via een maatgericht integraal milieujaarverslag al hun informatieplichten m.b.t. milieu via internet éénmalig kunnen uitvoeren, een win-win situatie zowel voor de bedrijven als voor de milieu-overheden.

De cluster milieu speelt daarmee binnen het e-government Vlaanderen een voortrekkersrol en zal, op een efficiënte manier, informatiestromen tussen de overheid en andere actoren (burgers, ondernemingen, verenigingen) realiseren. Dit gebeurt niet alleen in het kader van administratieve vereenvoudiging en regularisatie, maar vooral als ondersteuning voor een efficiënt milieubeleid, zowel met betrekking tot vergunningen, de handhaving, heffingen als rapportage en evaluatie.

In november 2002 zal tevens de nieuwe wegwijzerportaal 'Milieu en Natuur' (<http://www.milieuintfo.be>) online gaan. Daardoor zal alle beschikbare milieu-informatie en zullen de diverse internettoepassingen van de betrokken overheidsinstanties voor iedereen raadpleegbaar worden.

16. Natuur- en milieueducatie (NME)

Reeds in haar advies van 4 juni 1998 inzake natuur- en milieu-educatie, dringt de MINA-raad aan op coördinatie tussen en continuïteit van initiatieven op de verschillende beleidsniveaus: gewestelijk, provinciaal, gemeentelijk. Ook de NGO's binnen dit domein dienen hierbij betrokken te worden.

In het recente kerntakendebat werd globaal als consensus aanvaard dat het gewest zich overwegend toelegt op gewestelijke coördinatie, kwaliteitsbewaking, professionalisering en planning. De provinciale overheid samen met de lokale besturen en de natuur- en milieuverenigingen op de uitvoering van NME. Gezien het subsidiariteitsprincipe, ligt het voor de hand dat de provincies de NME-werking binnen hun grondgebied coördineren en de kwaliteit ervan bewaken. Het gewest legt en onderhoudt contacten op gewestelijk, nationaal, Europees en internationaal niveau en bevordert het afstemmen van NME als leren voor duurzaamheid: leren voor 'hier en nu' én voor 'daar en later' zowel voor de ecologische, sociaal-culturele, de economische als voor de Noord-Zuid-dimensie (o.a. afstemming ontwikkelingseducatie-milieueducatie). De modaliteiten vervat in de consensustekst in het kerntakendebat m.b.t. NME moeten in 2003 geleidelijk worden geïmplementeerd. Voor de uitbouw van NME in Vlaanderen wordt het principe van **overleg** gehanteerd. Het gewest organiseert daarom geregeld Vlaams milieuoverleg m.b.t. NME en onderhoudt het Vlaamse NME-netwerk en de NME-website.

Op termijn wordt voor de gewestelijke centra een vorm van samenwerking uitgewerkt tussen het gewest en de respectievelijke provinciebesturen en/of andere partners. Het centrum De Nachtegaal zal daar als voorbeeld dienen. De ontwerp-consessie-overeenkomst is opgemaakt en deze zal zeer binnenkort worden onderschreven door de verschillende partijen.

Daarnaast opteert het gewest voor een gewestelijk kennis-en vormingscentrum (De Helix) dat ondersteuning biedt aan het innoverend NME-gebeuren in Vlaanderen.

De bestaande NME-projecten worden onverkort voortgezet en verder verankerd in het beleid. Ik denk hierbij aan het MOS – project (milieuzorg op school) waarin het vroegere MOP (Milieu OntmoetingsProgramma) werd geïntegreerd, het Groene School project (reeds 50% van alle secundaire scholen in Vlaanderen hebben een milieubeleidsverklaring onderschreven. Vanaf september 2002 hangt aan 130 Vlaamse schoolpoorten het Groene Schoollogo.